كيمياء
٢٢٨٥

1

H[illegible]CI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. [illegible] Kütüphanesi
19[illegible]

Süley[illegible] Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud ef.
Yeni Kayıt No: 3385
Eski Kayıt No:

رسالهٔ گلشن راز عارفان | بیان اصول راه عرفان

بسم الله الرحمن الرحیم | تبرکا بذکره العظیم
بنام خالق و معبود ستار | قدیم و قادر مقصود غفار
خدای لم یزل ستار بیچون | بدار دیدهٔ اسرار مکنون
قمو اشیایه اولدر بینه عالم | هم اولدر جمله مخلوقاته حاکم
کم انکدر امری بو کون مکانه | نفوذ اتمشدر جمله جهانه
که موجوداته اول ایدر تصرف | خطاسز بی تأنی بی توقف
بس اولدر خالقی کون و مکانک | هم اولدر خالقی ذاتی خلق جهانک
قوقوت انکدر صول انکدر | دیمکم یا بو نکدر یا انکدر
اگر بر ذره ایدیلی اشارت | بو مخلوقات اولوردی جمله غارت
انک اوصافنه یوق حد غایت | کمال لطفنه اولماز نهایت
نیجه حمد ایلسون انسان خاکی | انکنه کبی معبود ذات پاکی
انکه ماهیتن عقل اتمز ادراک | قمو اشیا دلنده ما عرفناک
انی فهم ایده مز بو عقل دراکه | تصور ایلمه دیلی اولور چاکه
انکچون اول حبیب الله مختار | کم اولدر رهبر ابرار و اخیار

شه کونینه

شه کونین سلطان رسالت | سپهسالار میدان شفاعت
امین وحی ختم انبیادر | شفیع اولیا و اصفیادر
دیدی بن عاجزم حمدنده ای حق | کیرو حمدک سن ایت ذاتنه الیق
قولکنه حمدنده چوقدر کرچه نقصان | انک لطفنه یوقدر حد و پایان
اوقیوب دائما الحمد لله | دیالوم کیجه کوندز حسبنا الله

نعت رسول علیه السلام و اوصاف آل و اصحابه ذوی الاحترام

دخی اول پیشوای انبیا کیم | گزین رهنمای اولیا کیم
سپهر آفتاب اصطفادر | سریر شرع شاه مصطفادر
انکنه مدحنده قاصر جمله انسان | قمو دیللر اولور وصفنده حیران
انکا دیدی خدا لولاک لولاک | یراتلمزدی اصلا جمله افلاک
ولیکن بن ضعیف افتاده سکیه | ایدردم کیجه کوندز مدح فکریه
طوردیم بر کون مناجات ایلدم چوق | خدایا عرض حاجات ایلدم چوق
تضرع ایلدم اول پادشاهه | الٰه عالم و پشت و پناهه
دیدیم ای عالمه ویرن احسانی | میسر قیل بکا مدح رسولی
کلوب قلبیمه بر عالی قصیده | نظیرین کورمشدر آفرینده

[illegible]
منه

قصیدهٔ سید الکونین والثقلین محمد علیه الصلوة والسلام

ای سپهر مهر و ماه اجتبا و اصطفا   وی سریر شرع باقی شهریار مصطفا
ابطحی مکی قریشی هاشمی شاه رسل   احمد محمود ابو القاسم امیر انبیا
طه طاهر ماحی و عاقب بشیر و هم نذیر   پیشوای انبیا و اولیا و اصفیا
فخر ادم خواجهٔ عالم وحید الکلین   بدرهٔ علم و حکم گنجینهٔ صدق و صفا
کنت کنزا مخزننک ای امین خازنی   کائناتک رئیسی مالیس اباکنج وفا
ای لعمرک تاجی بنسبه دونتلو بخشنده بارنق   خلوت لولاکک رعنا قدته زیبا قبا
ای همام سنتین وی امام قبلتین   ای خطیب منبر توحید و تحمید خدا
دفتر لاریب فیه اجره مستجلد کرسن   قاضی شرع خدا سن مفتی دین هدا
رد عزی و مناة اصنامی کسر ایلیوب   مثیر ایکن بیت الحرامی مسجد ایدن مقتدا
ای صیبه اهل حبشی کنیاسن یقوب   ملک یثربده رسالت تختنه اورن بنا
ای مدینه منزلی اورنه رسول موجبیه   مطلعک ام القری طلعتک شمس ضحی
روضهٔ پاک مقدس مرقدک کاو ملندرد   قبلهٔ ارباب حاجات کعبه اهل رجا
کیجه کوندز جانبه اوصاف قدرک الیسم   حشر اولنجه بیکده بری بولنمز انکه انتها
حق نصیب ایدوب واروب سنی زیارت ایلدم   روحی طابوبه تسلیم ایدم ای فخر الورا

حقه قننده

حقه قننده چوقدر جرمم ولیکن ادمارم   روز محشرده شفیع اوله سن ای قدر العلا

در اوصاف ال العظام واصحابه الکرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین

دخی اول چار یار پاک کو هر   خلیفه ایلدی انلری سرور
برکه اولدر که اول ایدی یار رفیقه   امیر المؤمنین بوبکر صدیقه   یا رغیفه
برکه اول زبدهٔ احباب و اصحاب   معین الشرع عمر ابن خطاب
برکه اول جامع ایات قرانه   امام القوم عثمان ابن عفانه
برسی ابن عم مصطفادر   ولی حقه علی مرتضادر
ایدوبدر بعد زان انلر امامت   اولوبدر هر بری اهل کرامت
دخی اول انجمینه و کوهرینه   امامینه و حسن ایله حسینه
دخی انلر کم اولدی افضل الناس   رسولک عمسی حمزه و عباس
قیلوبه شامل صلواتی و سلامی   کرام ال و اصحاب تمامی
بکون اول سروره فکر ایلدم بن   ثنا اوصافنی ذکر ایلدم بن
چوکلدی طبعم بو نظم احسنه   سلیم القلب اولوب دکله هر کسنه
قرینه ایله ضعیفی مصطفایه   ایرشدر انی هر دمده صفایه
بو نظم معتبر چون اولدی احسن   بس انزن بن شیم بر نظم فاضل

5 شروع ایلدم اول حمد ایله بن | نه دیرم صوکنی دیکله هله سن
خدا نامیله دل دیرت دعایه | ثنا و حمد ایله شکر ایله خدایه
که انک نامیدر عنوان نامه | اونچون روح سردر هر کلامه
نه سوزکیم اولمیه کرنامی بشر | ندکلو خوب اولور ایسه اوله ابتر
اچ امدی دستنی قالدر دعایه | ایره شاید دل خسته دوایه
دعادر تحفه دلدر چونکه صوقه | دهان اجوب نثار ایت انی صقه
دوکوب دیده لردن در و کوهر | تواضع برله قیوب سجده ده سر
دیکیم ویردک وجود و دین اسلام | ایدوب بونجه بکا احسان و انعام
براقدک قلبمه چون بونجه محبت | ذمه عفو ایت باری ایله رحمت و بنده
بنی بنلکدن آل قرتار الهی | که کیده بنده دن بنلک کناهی
الهی بنی قورتار بنلکمدن | کوکلم جانم طولدر سنلکیکدن
اولدم درکاهه مخلص تا که بنده | کیده بنلک قوه سنلک جوشنده
هم ایله حالمی قاله موافقه | کاوله اسمم مسمایه مطابق
ایدرن بو دعای ایله الحاح | که فتح ایده سکا بو بابی فتاح
دعاسیله ثناده نصکره ای جان | کیرو کل ایله منت سن فراوان

که یعنی

[illegible]

که یعنی اول رسول مجتبایه | صلوات ایله سلام ایت مصطفایه 6
دوان ایله کوزکدن قانلو یاشی | فدا ایله یولنه جان و باشی
یوزکی سور درکه خاکینه هردم | اولدکیم اوله سن سرینه محرم
انکله دردمنده چک دردم الهی | ایره تا کیم سکا فیض الهی
سن انی جان و دلدن یاد ایله | هم اندن دائم استمداد ایله
انکله روح شریفندن مدد کر | ایره سه اوله مقصودک میسر
کیم انوکله بولور بولدیسه نجاتی | قیل امدی روح پاکینه صلواتی
اکا اولسون صلواتیله سلامم | اما مده بنم اولدور امامم
دخی آلینه اصحابینه اولسون | دخی اولادینه و احبابینه اولسون
چون کمال مجدینه ممکن دکل نیل وصالی | عجزه اقرار ایلیوب قیل ترک افکار محال
طریقیندن انکیله ایرملوسون الله | بحق قرب مقبول درکاه

[illegible]

سبب تالیف هذه الرساله عرفانیه

مکر بو درد مند بر کون یاتوردی | خطاب ایردی کوکل شوقی کتوردی
دیدیکم صوق سکا نعمتلر بزدن | ویروب حفظ ایلدک نقمتلردن
که قعر بحر دریاده کزرسه دکنه | جهاندن اوصانوب جاندن بزردکن

بلیمزدکن کہ سن نیجہ اولیدکنی   بودردینه دوا نیجه بولیدکنی
7 سکا رحم ایلیوب فضل ایدی الله   بوکون قیلدی سنی سرندن آگاه
تحیرده کزوب استرکن اندن   هدایت ایتدی یول کوستردی جاندن

وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدٰى

جدولندن کوردی اول نقابی   جمال اجدی جو رفع ایتدی حجابی
دل اولمشدی ذلول وصله عطشان   باغوب باران رحمت ایتدی دیّان
حضرت حقک جدولندن ایدوب خوف صیا   قیل صنا بینه توجه ایده لطفندن عطا
رحمتی دریاسینک پایانی یوق   عدد امواج ایتمکنک امکانی یوق
محبت شمعی روشن ایتدی جانکه   اویاردی قلبنی انواری انکه
که بولوب یعنی قوت نور ایمان   سکا فتح اولدی بوکون باب احسان
اچلدی یعنیکم معنی بیلندی   بو احسان بولطفی سن بیل ایدی
ایدرکن هر نفسده سن خطایی   سکا اول ایلدی بونجه عطایی
غنی دل ایتدی اچوب جانه معنی   سنکه اولدی جهان جمله‌سی یعنی

وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَاَغْنٰى

سنی غم ایتمشیکن شویله پامال   قولاغکنه بوردی کوزکنه آچدی فی الحال
اول ایتدی کا جونکم بویله انعام   اولوب اوستنکده انعامی آنکه تام
ادای شکر ایجونکم

ادای شکر ایجونکم بو وسله   کتور نظم ایله اللهی ایی کماله 8
بونعمت ظاهر اولیجق چو سنده   ایدوب اظهار نعمت سویله سنده

وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ

اچلادیجه سمائی دل سحابی   ظهور ایتمز محبت آفتابی
شهپر جذبیله پرواز ایدیجک شهباز جان   سرعت سیرانده حیران اوله رفرف سایه
کل امدی طالبا اول عشقه طالب   که تا حاصل اوله اقصی المطالب
چون اولوب مهر عنایت آشکار   جمله غرق نور اولوب دار دیار
لطف حقیله شو حال ایده ظهور   که ایتمزدی فکری خاطره خطور
کتور فهم اولنک بوحقی بیانه   اوله کم نفع اوله طالب اولانه
اولدی مقصود بنی شکرانه صرف ایت ه ~~نظمیله معنی~~ احوانه صرف ایت ه معانی درلرینه
طور امدی ترجمانه اولکه بیانه   عقل ایرشدوکنجه ویر نشانه
ضرور اوّلدر عالم عدمده   که نیجه فیض حق بولدی او دمده
نه ایجاب انلکیم کلدی وجوده   که مظهر دوشدی محض لطف وجوده
سبب نه اولدی ایجاد ~~وجوده~~ ظهوره   بو ترتیب بو نوع اوزره صد وره
ظهوری هم نیجه بولدی بو کلشن   عدمدن علمه وعینه علمدن

٩ نه ترتیبله بولدی بو نظامی … اگرچه کم چوق ایتدیلر کلامی
بیان ایله بونی بیلدر ندندر … کورتمن جان کورینی هب بدندر
کلنی کیدنی طوغوش اولوشی ندر بو … بو دوران بویله بو دورش ندر بو
ندر بو شور غوغا بو تماشا … ٩ دکلدر بو کزافتن شویله حاشا
بیان ایله بونی اصلیله ای یار … قیورمه سوزینه کر اولسه انکار
بولوردن طالبی کل ایله آگاه … جو بلدردی سکا بونلری الله
١ گرچه عالمده بو حالهکه انکار ایلمز … لیکه کاری دکه کس بر دقیقه گفتار ایلمز
٢ ظهور اتدرسه اثار اجابت … دکلدر غم حاصل اولسون بو حالت
٣ بیل حقیقت نولکا اوله علم الهیده خبیر … نه مجال اولور بو حیادن نکرا کار ایلمز
٤ حصولینه بو حال جان فدا نک … فدا قیل بولینه ملک خانمانک
٤ بر غنی سلطان ذوالاحساندر … فیض فضل جودی بی پایاندر
٥ بحر نعماسی محیط کائنات … قیل نظر اثار لطفیده جهات
٦ کل امدی الده ایکن اختیار … کچورمه غفلت ایله روزکار
بو غفلت سکرتندن هوشیار اول … هوایی ترک ایدوب اهل وقار اول
ایدوب بزم هواده نوش باده … هوایی اولمه ویرمه عقلی باده

کل امدی

کل امدی کوش بندی اعتبار ایت … معارف درکرندن کوشوار ایت ١٠
دیدم یوق بنده ای دل نظمه قدرت … دیدی اولور مدد ایدرسه قدرت
دیدم صونی اوله کر بکا عنایت … دیدم بنده مدد ایدرسه قدرت

مناجات الباری عز و جل

الهی قیل عنایت بو کلومه … که ایره نظمیم معنی تمامه
دیرم نظمله سنده عنایت … که طالب اولدنه اوله هدایت
نظر ایده نه ویر نور بصیرت … اکا کوستر ندر بونده حقیقت
که اول اکلدیه ایتدوکیم بیانی … اوله واضح اکا جمله معانی
ولی صقله بونی نکتی کوزندن … اصیابه اکا معنی یوزندن
که یعنی حفظ ایدوب اکری نظردنه … تجمه معنی طوغری نظردنه
سکا اصمرلوم بونی الهی … سن اولدیغی بونک دائم پناهی
کم ایده سیه عنایتله نظر بیل … رقیب اوزاتیه دل قارمیه ال
اوله حفظ وامانکله حراست … الدلر معنی اهل فراست
چیقادبنی ارادن سن قومه کل … محبت رنکنی دلدن یومه خیل
سوادن قلبمی پاک ایله هردم … بنم دردیکه بودر چونکه مرهم

کوزومی روشن ایدوب قیل میسر … خدایا سکا باقمق لذتی ور

في النبي عليه السلام اَللّٰهُمَّ اِنِّي اَسْئَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ اِلٰى وَجْهِكَ

که هر شیئه بقاکوزوم کوره حق … سوای کورمیه کوره سنی انجق

چو بو یردن کوچم اولم مسافر … جمالکی کعبه سنه قیل مجاور

بلکم سعیکنی صفکنده اولم بك … دیم هر صورته بر لبیك لبیك

سوادن الیوب عاری و عریانه … بنی عید وصالم ایله قربانه

اوله قبلم قپوکز هر قنده ایسه … که طپدوغم طپوکزی هر قنده ایسه

بکا دردکزه اوندر دی بیلومی … الوب عقلم طوتشدردی دلومی

بوراده نه دیم نجم چو یارب … که دریکم قنده ایسم کل بکا طاب

چکر بر یانه عقل و بر یانه عشقه … عقل نقل استر دل در بکا عشقه

ایکی صاحب بیله جو نکم کلور دنکی … تحیرده بنی غرق ایلدی اشکی

قوجا اللدی درد بنی بو کدی بلومی … اشیدن نالمی در بو دلومی

ملکم کوسترن سنی طریقی … اولوب عشقکده دل و جانم رفیقی

بکا درمان ایدوب سن یا الهی … کوزیمه کوستر اشیانی کما هی

اللهم ارني الاشياء كما هي

اولوتاکم

طواف کعبه حسنله ایده دل
صوم اوله سر اسر قبله جل

اولدتاکم قدم بولنده راسخ … که المز هیچ بوایاتی ناسخ

کیده بو یولده شبهه قالمیه ریب … که حق یولده اولور شبهه قتی عیب

ایدرسکن کرمکا بویله عطایی … سوزیم بولمیه کمسه خطایی

ویرر سکز سوزمکه بکا دستور … بنی بو سوزلرمده ایله مستور

دلومی صقله ذلتده خطردن … حیالکه ایرمه غل اصر نظردن

اچوب کوکلم کوزینی قیلمه غافل … که صقده حق کوره باطلده باطل

اَللّٰهُمَّ اَرِنَا الْحَقَّ حَقًّا فَارْزُقْنَا اِتِّبَاعَهُ وَالْبَاطِلَ بَاطِلًا وَارْزُقْنَا اِجْتِنَابَهُ

بنی بو یرلره اندکی کتوردکنی … قومه غربتده باری چون کتوردکنی

اوجادم ایده سنه عشقکنه جلیسم … کیده وحشت اوله دردکز انیسم

اویانلر کبی بنده او یانم … نه وار بو دردیله بندخی یانم

دوشوبن غربته قالدم مدد ور … ایرشدر بابکه یولومی کوستر

یولوم اوزاق ازوغم یوق یبا غم … بو وجهله عجب یول نیجه آلم

دکل بو یرلی بر مرد غریبم … یتیم و بی کس وهم بی نصیبم

یرم یوق لومکان و بی قرارم … یتوردم کندیکی کندیم ارادم

بنی بکا بولیوبر قومه غمکین … بحقه سورهٔ طه و یسین

زوقر اجمدر بو حالت حال ايدن دانا اولور

ديدهٔ دلدن حجابى رفع ايدن بينا اولور

اوّل مطلع الكلام

كل امدى كوركه عالم بوغيكى سن — نيجه بولدى وجودى فيض حقدن

او ذاتِ پاكى آنلكم ازلدى — قديم و لا يزال و لم يزلدى

ازلده صبح وجودى فالق ايدى — عليم ايدى و قادر خالق ايدى

ازل بر كنز لو كنج ايدى نهان اول — جو سوديكم قيله كنجن عيان اول

محبت ايتديكم كندو بلينه — جمال و هم كمالنده قيلينه

اجه بو كنز مخفى بابنى اول — ايده احسان عامى لطفنى اول

نيجه اوله بو كنزك بابى مغلق — اجه وايله انعامى مطلق

كما روى داود عليه السلام قال الهى لماذا خلقت الخلق قال كنت كنزاً مخفياً فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف

پس اوّل قوپدى ذاتنده تقاضا — كه اظهار ايده اسما ايله آلا

ايده حبيبى نور مطلقكى مخفق — جيقه مشهود اولا و كوزوكه حق

چون ايتدى اقتضا ذاتنده ذاتى — ظهور ايده لى اسما و صفاتى

كه اظهار ايده

كه اظهار ايده بو ندرله كمالى — كورينه عالم اهلينه جمالى

ازل اسما او بر زنن مندرجدى — بليجى يوق كمونه مندرجدى

قوبيجق بويله ذاتنده تقاضا — يول اجلدى وكر قالدردى آكما

پس اسما ايتدى ذاتنده تقاضا — مظاهر ديلديلر كا وله اشيا

بولدركه سويله عالمده ادى — بولدلر جمله سى حقدن مرادى

ايدكه بو تقاضايى چو اسما — ارادت اولديكم اوله بو اشيا

كلوبن كيده لر غير مكرر — قالا باقى كيرو وجهى مقرر

قال الله تعالى كل من عليها فان ويبقى وجه ربك ذو الجلال والاكرام

اوله هر برينكه بلّو مكانى — ظهور اتكلرينك هم زمانى

محلندن جيقه وقتيله اشيا — تغير بولميه حكم اولدى اصلا

قال الله تعالى لا تبديل لخلق الله ولا مبدل لكلماته

پس ايتدى علمى معلومه تعلّقه — بوله مبطول و مجمل كن تفرّق

چو معلوماته اول ايتدى تعلّقه — تعيّن برله بولديلر تحقّق

معيّنه اولدى علمنده جو هر حيه — مفصّل جزئى و كلّى برله آينِ

تغيّر بولميوبن على قطعا — ظهور ايتدى ارادت اوزره اشيا

ایدوب ارواحی ورنس ایتدی انوار — کە ذوق اولماغیچون ابرار و اشرار

انکچون نوری ایرن بولدی هدایت — ایرشمین کسه ایردی ضلالت

کما قال علیه الصلوة والسلام ان الله خلق الخلق فی ظلمة ثم القی علیهم من نوره

(خلقه ظلمة و)

فمن اصابه من ذلك النور اهتدی ومن اخطاء ضل

فلذلك اقول جف القلم علی علم الله

ازل ویرسه هر استعداده حقن — ظلم اولمان بو اولکت اکله صادق

قال الله تعالی لا یظلم الناس شیئا ولکن الناس انفسهم یظلمون

دخی اشیای ایدوب بر بر ندن — کلودلر هر بری یرلو یرندن

علمدن عینه ایدرلر عبوری — کە یعنی غیبدن حسه صدوری

چیقرلر دائم ایدوب جاکه جنبه — چقانی اولمین علمنده حبه

عالمده (علمده) اولسه اشکال والوان — نیجه صورت بولوردی بویله اکوان

کلوردیدی وجوده شی عدمدن — اکر فیض اتمسه نوری قدمدن

انکچون قیلور بوبه بوقدری وار — مظاهرده ظهور اتمکه انوار

زره اسما ~~مظاهر~~ مظاهرسز بولنمز ~~مصدر~~ — ~~وجود اول نور جهدر مقرر~~ ذوات اولمسه کس بتز بولنمز

کما قال علیه السلام ان الله خلق نور محمد قبل الاشیاء من نوره

کوردیکن نور

بیان جمله مظاهرده مصدر
وجود اولدر نورده مقدر

کوردیکن نور صقدر اتمە انکار — بیزە بویله کوریندی سنده کور وار

همه عالم ضیاء نور الله — لیس فی جبهة الوجود سواه

صدوردکن اختلافینه سبب بیل — بو اسما اختلافندندر ای دل

کوردیکن نور اختلاف اسماده اما — حقیقتده بولوردن بر در اکلا

اصل وحدتله بونلر متصفدر — تحکم کیسه احکام مختلفدر

مثال فی الخارج

کوره تسوید اولدیغی شکل حروفی — اولوبدر معانیلرک ظروفی

کە جملەسی الفدندر مؤلف — ولی هر بریسی شمدی مکلف

کیروب هر بری بر وضعه اولدی — برک معنیسی و اسمی جوغالدی

الفده نقطه دن اولور مرکب — ینه هر حرفکه اول نقطه در رهب

اونی بر نقطه در اصلی حروفکن — تنکلم بر اولور اصلی اولوفکن

بو نقطه اوقیور اولمز تلفظ — توقشری ایله معنیه تیقظ

بیان ترتیب ظهور الاسماء

ظهور اول حیات ایتدی کالاصل — بنا بر بردکم اصلی بذندر ایله تصور

کە اول علم و ابذن ارادت — علی الترتیب ابذن کیر و قدرت

ظهوره اولدی اسما مستقل چون
اذن کله اینی مستبشر چون

دخی سمع و بصر صکره کلام بیل　　بولرله در نظام عالم ای دل

مشایخ دیر بونکا اسماء سبعه　　که هر برنده بر نوع اوزره لمعه

بو عالمده یدیشر یدی شی وار　　سکا دکله دییم بونلری ای یار

یدی یلدیز یدی کوکده یدی دریا　　یدی یوم یدی اقلیم و زیبا

طواف کعبه هم سیده انوکده　　یدیجی یدی قات یری جهانک

یدیشر اولدی بو یدی مظاهر　　اشارتدر بو یدی اسمه ظاهر

و بو معنایه وار سنده اشارت　　دییم کیم اوله بو سالکه بشارت

کوره سنده اولدن ظاهر وجودی　　یدی اعضا ایله ایلر سجودی

کچن سبعانه که بو یدی اسمه　　اشارتدر رعایت قیل بو رسمه

قال علیه السلام اُمِرْتُ اَنْ اَسْجُدَ عَلٰی سَبْعَةِ اَعْظُمٍ

بو یدی اسمه بیل ذاتیه دیرلر　　که بونلر امهات و اصل اولیسر

بونکا اسماء نفسیه ده دیرلر　　صفاتیه و هم فعلیه دیرلر

که کاهی تسمیه بو ایله ایدرلر　　بونلردن غیری اسمایه برادر

معانیدر وجود اولمز بو اسما　　نسبدر اعتبار ایله الکلده

ایدرلر جمله‌سی ذاته اشارت　　ولی کل اولدی ذاتنه عبارت

دینلدی جمله

بونکا اسما نفسیه ده دیرلر
که کاهی تسمیه بو ایله ایدرلر

بونلردن غیری اسمایه ایدرلر
صفاتیه و فعلیه دیرلر

دینلدی جمله اسمایه پس الله　　یته بو جمله‌دن عالی اوده رکاه

بیلیسین جمله ذاتنده مستهلکدر اسما　　مراتبده اولور بونلر هویدا

عدمدر جمله یوق بونده طارلق　　قالور انجق همان بر محض والهلق

مثال رُؤْيَةِ الْاَسْمَاءِ فِي الذَّاتِ بِاَنْ تَكُوْنَ مُسْتَهْلَكَةً فِيهَا

نظر قیل قونیه ذاتنکده اسما　　که وار در کبرو مستهلکدر الدّ

حیات و علم و عقل و سمع و قدرت　　کلام ید بصر فهم و ارادت

بو نفس و روح و بو اسماء ذاتک　　دخی اسمای افعال و صفاتک

بونلردن غیری چوقدور دخی اسما　　بیلور اهلی بلیمز شبهه سن اما

بو اسما جمله‌کم سنده کورینور　　دکل سن بونلرکی بونلر سنکدر

دکل سن خارج و داخل چو بر شی　　بو جمله‌دن عبارت کیزلو شیرسن

سکا کرچه بونلر اسمادر ای شه　　کیرو بونلردن اما سن منزه

سنکن سرکذر بونلرده ساری　　ایدر سیری قیلور بونلرله کاری

مراتب اسمیدر سنده بو اسما　　والا محض و ارلقه سن سیه الکلد

کورینن سنه انجق غیری یوقدور　　مظاهرده اسمالیک چوقدور

مخالف کوز و کورلر کرچه ظاهر　　حقیقتده اولورلر کبر و هب بر

عدمدر جمله اسماء مرتب
اولمشلر بونلر بالذات واحد
کبیرین جمله یدیکا بونده طارلق
قالور انجق همان بر محض وارلق

بیلنورلر بولر کورسنده جمعا عرض سن مختلف کرچه که اسما
چو اسمانك بلندی جمله حالی صفاتکده بلنسون قیل وقالی

بیان احوال الصفات

سؤال اولندی احوالی صفاتك که عینیمی یا غیریمی بو ذاتك
جوابنده دیدیلر کرچه علما که نه عینی ونه غیریدر بو اما
اولورمی غیری انك وصف ذاتی کر ذات اولماسه بولمزسك صفاتی
کونشی نوری کونشدن غیرمیدر بوانون یا او بونون آیریمیدر
مغایر کورینور مفهوم ذاته انکچون غیری دیدیلر صفاته
صفاتیله اولور موصوف ذاتی قدیمدر قدیم اولور صفاتی
بولدرله لایزال اول ذات پاکی که یوقدور بربرندن انفکاکی
دوشوب کوزکی ولی علمه قوابل ظهور ایتدی اولاضرله اوائل
چو معکوس اولدی عینینك ضیاسی کورندی عالمك عالی فضاسی
ضیای نور حقدر بو کوریعق که هب ارواحدر صورت کچورتنق
بروز ایتدی وکورندی بو اشیا مظاهرده تجلی ایتدی اسما

من کلام منلا جامی

همه اسما

همه اسما مظاهر ذاتند همه اشیا مظاهر اسما
اولور بالقوه اسماهر ازده ولیکن بالفعل ظاهر شوده

صفة ظهور الحدوث

او ذات پاکی بیچون کم ازلدر بو اسما وصفاتی لم یزلدر
ظهورنده که ایتدك ساکن نقلی ولی ترتیبمز ترتیب عقلی
که ترتیب ظهور اولور زمانی اولور حکمی که تا اولور بیانی
بو اسما دیرلیجك ظاهر اولمغه ایدوب اشراق نوری باهر اولمغه
بولدره لوازم اولدی چوق معانی معین هر برینك کاوله شانی
حقایق بولدی اسمادن تعین ولی اول ویردی اسمایه تعینه
که کیدوك هربری بر دورلو صورت حقایق دیلدوکیه ویردی حضرت
تشکل ایلیوب کلدی حقایق طلب ایتدکلری اوزره مطابق
قدر الله موافق اولدی حکمت اگرچه عکسینه قادر دخی قدرت
حیات اشیایه ویردی پس وجودی علم ایتدی تعین له قیودی
ارادت ایلدی اظهارین ای یار چیقر طشره قدرت ایتدی اظهار

صفة ظهور الحقیقة المحمدیة الجامعة علیه کذم والعالم منها

عدم ۱ عالم ۲ ادم ۳
وجود عالم دورت نسنه ایله وجود بولدی
اتش ۱ هوا ۲ صو ۳ طپراق ۴ بودورتدن دوری ملکم
وجود بر ایتدی نبات ۱ حیوان ۲ ادم ۳ وایکیسی
وجود ترکیبه ایکیسی فانی ایکیسی
وبودور نبات ایله حیوان ملك باقیدرلر
باقیدر ادم ایله ملك ایله جان ایله
فانیدرلر جسمنده جان کبیدرلر خاکه
بونلر عالملك صورتنده جان کبی خاکه
صورت کبیدرلر عالم خاکدن کلی کبیدر
کبیدر عالم پاکدن کلی پاکه ایدن
صورت ایله نفس نبات ایله حیوان
کبیدر عالم خاکدن کلعب فانی اولورلر
جان ایله عقل یعنی انسان ایله ملك
بونلر عالم پاکدن کلمشلردر بونلر باقیدرلر
وادمدن کلام دوغر بودخی دورت نسنه
ایله نفس صوت حرف معنا بونلرکدخی
ایکیسی فانی وایکیسی باقیدر سوز تمام
اولدیغی دم نفس ایله صوت فانی
اولور حرف ایله معنا باقی قالدر
کرکسه خیر کرکسه شر بونلره
واریرلر فهم

٢١ ظهور ایتدی محمد روحی اوّل / قمو عقل اوّل هم مؤوّل

اولوب بو جمله اسمایه او مظهر / جمیعسی کورندی انده اظهر

انکچون نوری بولدی جو اشراق / جهان کلزاری اجدی اندن اوراق

چیقوب بر بر تعیّن بولدی عالم / کیمسی اولدی حوّا کیمی ادم

نکاح معنوی اوزره تناول / اولوب بولدی توالدله تناسل

مراتب اوزره بولدیلر ظهوری / جهانکه قالمدی اصلا قصوری

ظهوری هر حقیقت چونکه بولدی / تمام اولدی وهب اولدیغی اولدی

قال الله تعالى وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا

خزائن اولدیلر صفه عناصر / کلن اندن کلوب بیل شمدی ظاهر

قودی جمله حق بونده مقرر / که کلمز زائده و ناقص مکرر

قیوب ارزاق و اقواتی جو الله / چیقادر قدر حاجت اوزره هرکاه

وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ

کلوب ترتیب ایله بو نجه عوالم / ظهور ایتدی جمیعی بو معالم

جو ظاهر اولدی اوّل روح احمد / ابو الارواح اولدی پس محمد

قال عليه السلام أَنَا مِنَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالْمُؤْمِنُونَ مِنِّي

او روحه مظهر

اوروحه مظهر اولمشدر بو عالم / اکر ارواح و کر اشباح کی آدم ٢٢

دیدیلر روح ایکن عالمده بردر / مراد اولان بو سوزدن بیل بو کردر

بو عالمده جو بر روح معظم / کر ارواح بسیط و کر مجسم

کثیف و کر لطیف و کر منوّر / که جمله بر حقیقتدر مصوّر

کما تقول الدهرية إِنَّ الْعَالَمَ كُلَّهُ مُتَمَاثِلٌ بِالْجَوْهَرِ فَهُوَ جَوْهَرٌ وَاحِدٌ مُخْتَلِفٌ بِالْأَعْرَاضِ

بونی ایکی بیلن اعما اولور ندر / بری ایکی کورن حولو اولوندر

نه حجت بیزه بو لکه سوزینه / ابو الارواح اولندوغی اوزینه

تفصيل روح المحمدية صلى الله عليه وسلم

محمد روحی اولدور روح اعظم / اودر روح اضافی قطب عالم

کل اولدور سر عالم جزیدر / بیلن انی کیرو انجق اوزیدر

اکر اول اولماسه اولمازدی عالم / جماد و کر نبات و کر بو ادم

جو ظاهر اولدی اول نور الهی / بلوردی عالمک اغ و سیاهی

هدایت مکنکن اولدی او شاهی / جمالی جملنکن اولدی پناهی

ابو الارواح انبیا اولان اولدور / و بو دریاده سیّاح اولان اولدور

اودر جوهر اودر عقل اودر نور / اودر انسان انکدر جنت حور

٢٧ جهانڭ جانیدر جانڭ حیاتی … كه نوری روشن ایندی كائناتی

اودر لوح قلم اودر وسیله … دلیل اولان اودر بو حق سبیله

اودر عالمده اولان حقّه برزخ … كیدر نوری انڭ فرسخ بفرسخ

جهانڭ اوّلی واخر بدر … كیروهم باطن هم ظاهر بدر

عجب بردر بو كم بو نجه دلی وار … نیجه یوزی وهر یوزده الی وار

بولار كثرت دیریز حضرتینه … اورو حكی مانع اولماز وحدتینه

مثال ظهور الوحدة فی صورة الكثرة بحیث لا تمنع الوحدة

اولوب بر كلّی كوربكڭ بررده ظاهر … مقرّر وحدتی بونلر مظاهر

حقیقت بردر انسان كثرتنده … مقرّر جمله كلّی وحدتنده

اگرچه بونده كثرت كوسترر لو … كیرو وحدت دررلكی مقرّر

حقایق علمنه مالك اولان كس … بیلور بر كلّی نیجه چوق اولوربس

كورینور چوق مظاهرله لطائف … لطائف حالنی بیلمز كثائف

اولوشی ضدّ ایله گرچه ظاهر … ولی عینی اولیجق بیلور آخر

مثال ظهور الواحد فی صورة الكثرة بحیث لا تمنع الوحدة

كوره جاری اولان ماء ظهوری … مراتبجه نیجه ایدر ظهوری

چیقاریر نیجه

چیقاریر نیجه انواع نباتی … ویرر ذاتیله انلره حیاتی ٢٩

اولورکن کاه شکر کاه لیمون … قوابل مقتضاسنجه کیره‌جون ٢٠

کوزو کورکه بنفشه کاهی لاله … کهی باغ گلستان کاهی ژاله اوزره

کهی شب بوی نرکس کاهی ریحان … کهی لؤلؤ اولیسر کاهی مرجان

کهی ایدون وضحکانی کهی تنکه … اولور ادم بونکه اسرارینه دنکه

کهی نبذ فو وردد وزعفران … تورنج وبادم والما ورمّان

کهی شفتالو وانکور خرما … ولی شعدی دیکز نکسه بونا ماء

اولور اسم مراتبده مسمّا … اچلماز هر کشیه بو معمّا

مفضّل بوضی بعضندن اکلده … برک بیرینه بکزه مز شکلده

قال الله تعالی یُسْقٰى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُفَضِّلُ بَعْضَهَا عَلٰى بَعْضٍ فِي الْاُكُلِ

کیمی قابض کیمی مسهل … کیمی نافع وکیمی قاتل

مطهّر کیمی کیم ناخوش نکهته … کیمیی قوت جسم جان ویرورد

که یعنی کیمی زهر وکیمی تریاک … بونک فهمنده عجز وعقل دراک

بتّراقدوغی یرلرده شقایق … اولور ظاهر صور دن بونجه حقایق

مراتب کوسترر بونی مکوّن … ایدر بو داخی انی خوش مزیّن

صوڭك صوا ولمکده یوق تفاوت | مراتبده ولی وار چوق تفاوت
تفاوت اوزره در بو شکل مراتب | انی کندوده ونده ر طوالب قوالب
بجنی صو کیبی حیوان دل بر آنایه شد | وبربر کندوده کوره وضعی مایه
لطائف هپ محلک تابعیدر | محلک شکلی وضعنجه کورینر
که کیر صو مراتب صورتینی | ایدر اظهار انونکله قدرتینی
فواکهده فواکهله منکّر | روائحده روائحله معطّر
شکوفه‌ده شکوفه‌یله ملوّن | سنابلده حبوبیله مکوّن
بهائمده بهیمه‌یله مشکّل | بشرده احسن صورتله اجمل
که ماده اصلی هر شیئک مقرر | بیلورلر بونی علم اهلی اولنلر

قال الله تعالی وجعلنا من الماء کل شیء حی

صوڭك ذاتنده واردر بش بو احوال | که قومشدر بو الوان بو اشکال
قونولمسه چیقارمیدی بو الوان | ایدرمیدی بو اشکالی فراوان
مراتبده ایدر بونلری اظهار | نفوسی اوزره اولور جمله‌ده پرکار
که صو ذره مثالله هر شیئه دکلدر | صو هر شیئده وشیئده شیئ دکلدر
مراتب دیمکدر زیره ای یار | عدمدر هیچ ایدر هیچ بش عدم کار
نه وار یوق اولور

نه وار یوق اولور نه یوق اولور وار | بونی انکلامغه سنی ایت یوربی وار
بقار صو نور اولور بر لاله هر طاغ | که انکنی یری دیر کوروبنجه ایدر صاغ
ایدر قیقیق اول دائم جهانه | دونر بر بیوه ایکن تازه جوانه
مراتب اوزره ایشنی اول ایشلر | کلور بوندن بو انواع یمشلر

قال الله تعالی فانظر الی آثار رحمة الله کیف یحیی الارض بعد موتها

اولور ظاهر مراتب پس بونکله | کمال اظهار ایدر بوده انونکله
مراتب کرچه کوزکمز عدمدر | ولیکن صورتی حکمی ندندر کوریلور
نه صورتکم بو عالمده کورینور | مراتبده حقایق صورته یتیدر
بیل اموری سن بو انواع ظهوری بروزی | مراتبده صودن بولنی ظهوری
فوایده اچینه کیدر ماء مطلق | وارق بر شجر اولور او احمق
اولور بر شاخ بلو خوش مزیّن | دخی اوراق ازهاریله کورشن
یمشلر ظاهر اولور ایله سیران | کورنسور بونلرکله نیجه الوان
انج اولور فوائد اولوب صویه غرق | چیقار اخرده یوق اولکیدن فرق
نیجه بیکلر بو بردن حاصل اولور | که هر بری بو کاره قابل اولور
جهان انسان فوائدندن بتوبدر | صوکنده نیجه بیکن انسان کلوبدر

مراتب اخرنده اولدی ظاهر　　اصلکن فرع اولکن هم آخر

کما قال الشیخ الحکاک یمنی رحمه الله علیه

ونحن اذا ما حصحص الحق واجتلی　کفرع بلا اصل واصل بلا فرع

بو عالم ایچکی وهم ایتمشی　　بر بز گلدکیمز بکوم ارکلک ودیشی

الکون ریاض نحن فیه الزهر　　والخلق غصون نحن منها الثمر

ثمره بولوبن اولکی بزری　　یاوه قیلمه سکادر صکره وزره

اولنلر انوکیچون اولدی حیران　　که دیندی اول انسان اخر انسان

کما قال سید البشر علیه السلام نحن الاولون الآخرون

دخی بچکل بو انواع حبوبات　　مراتبدر کیمو سائر نباتات

دخی انواع ارحامی بیل ای یار　　قوابلدر گیرور ماء ایدر کار

رحم انسان ایسه اولور هم انسان　　اولور حیوان ایسه یینه هم حیوان

که قنغی یرده اول واقع اولورسه　　نه استعدادی کم ای دل بولورسه

اکا کوره تحول ایدر اول دم　　اولور اول نطفه مضغه علق هم

گیره هر یرده اول بردور لو ادی　　اولور کاهی نباتی کاه جمادی

مراتبجه گیره صورت رحمه　　کم اولور لحم اعضا و عظمده

چیقاد صکره

چیقاد صکره اولور انسان انادن　　ویرور عقل و علم فهم اول یرادن

جوان دخی اولور و اولور اول حی　　رجوع ایلر کیرو اصلینه هر شی

کل شیء یرجع الی اصله

گیدر آب آبه و چون خاک خاکه　　مراتبدن نه گلور آب پاکه

کمالی ایدوب بولرله انجه اظهار　　مراتب مقتضاسنجه که اظهار

اولور که بیضه ایکن کیرو عکسی　　گزر دائم بو صورتلرده نفسی

جمیع حالی ایدوب مزین　　ایدر هر شیئی اظهار مبین

مراتبجه بولور صورت تعدد　　ایدر هر بیلده هوا ایده تجدد

مراتب اوزره بر صورتده کورینور　　که هر بر نزده بر صورت بوینور

کوزیکور چوق قوابل کثرتندن　　ولی چقمز بو صو ماء وحدتندن

کمان انک اضافت کسب ایدر چوق　　مجرد ماء دینلکیله یول یوق

زیرا هر مرتبه نک ادی واردر　　اکا ماء دینلنمز نه دادی واردر

مثلدر وار دوغلغه بر کوز بودر رطب　　قرا کور ایسه کنه بر کوزکه قب

کل امدی اکله بونزن سن بیل امدی　　که بونزن معنی ال عبرت بیل امدی

قیاسی ایت وار بولرله ابله ایناسی　　سکا ایتدم بولاری چونکه مقیاسی

ایدر کار
اولور کاه ماکیاده کاه بیضه
که اولور کم اولور عالی روضه

مثال اخر وفی ظهور الواحد فی صورة الكثرت

گوره بو آفتاب شمسك جمالی — كيده نوری انكك يوق انفصالی
اما كندی الكا ويرن تعدد — محللرده اولور انجق تجدد
تعدد وحدته مانع دكلدر — حقيقتده محل قاطع دكلدر
كونش نوری كيتندن كيتمز اصلا — كونش ايندی وكيردی درلر اما
كونش بر طوبطولو لكه جهانه — تعدد بولمز وكيتمز يبانه
دخول هم خروج اولمز حقيقت — بيلور بو معنی اهل طريقت
كيرو اولور كه نافع كه ضار — هر استعداده كوره ايده اول كار
كمينه اصلاح ايدر كيمينی افساد — كميه اثر كورونور كميه ويرر داد
كمينه رنكين ويرر كيمينه صارارتدر — اغاردر كيمينی كيميه قارار در
كيم اولوب جمله اشيا اوزره طالع — اولور اول دائما ضدينی جامع
بودكلو كوستيرر چوق كثرت الا — كيرو اول وحدتندن چقمز اما

مثال اخر

سكا بر ضوئی مثال ايدم دخی بر — بورادن اكليايسه ديكله كور سن
كه بر شمعله كن بكی يا قلسه — نه ايربلور نه اكسيلور يا قلسه

كل امری سنده كتمه هيچ

كل امری سنده كتمه هيچ يبانه — نظر برلكيله ايله جهانه
اوبيلی روح واحدبش بو عالم — اولور نفس وعقلده بر كيدو هم
وجود اولور حيات اولور كيرو بر — ارادت سمع قدرت هپ برابر
بصر بر هم كلام بر سوز برنجه — قيامی ايله بوكا سائرلرنجه
نه برده كم بولر ظاهر اولورلر — محلينه كوره فاخر اولورلر
اولسيورلر اضافت اول بره بيل — كه بودر مقتضای حكمت ای دل
اولسه كر بو اعتبارات عاطل — كلور لازم كه حكمت اوله باطل

لولا الاعتبارات لبطلت الحكمت

اولوب هر برى بر نوع اوزره ظاهر — مراتبجه اولور بونلر مظاهر
بيلور هر شيده واردر بو معانی — كمی ابطال دركمیسی عيانی
تفاوت اوزره ظاهر هر برينه — قوابل مقتضاسنجه يرينه
كه شيئك كندو ذاتنده نوره در — مراتبجه ذواتنه كوره در
اكرچه ظاهرا كورندی كثرت — مقرر جملهسنده كيرو وحدت
حقيقت برليكينه متصفلر — ظهورنده وليكن مختلفلر
مخالف مستقل بونلر عندده — مثال اولور ولی بوكو جملكنده

نظر قيل كوركه بونلر جمله بودر | برنده هر بری بر بشقه سر در

بوكا شاهد بودر ايله تفكر | قولى خمسه دن حاصل علمدر

بو جمله روح اعظم مظهريدر | كه نور حق تجلی سی يريدر

جميع عالمه اولوب او شامل | كورندی صورت احمدده كامل

محمد مظهر حقدر محقق | محمد نور حقدر كور اوكا بق

همان انی كورن حقی كوربدر | همان انكا ايرن حقه ايربدر

قال عليه السلام من رآنی فقد رأى الحق | فی مدح رسول عليه السلام

بيل محمددر كونينه اصل | هم محمددر جهان ملكنده شاه

تا ابد هر كز كتورميه فلك | بر انكی كبی بو ملكه شمس و ماه

عالم كونه وجود بدر سبب | جمله سره چشمه در بی اشتباه

اولدی اول چونكه رحمة للعالمين | خاكپای عالمه اولدی پناه

بنده سيدر اول حقيقت شاهنك | جمله عالم انكا هم چون سپاه

كيمسه ايرمزدی او عالی حضرته | اچمسيدی باب توحيده او راه

بصمسيدی عالم كونه قدم | هيچ بولورميدی وجودی برگياه

ايتميندر اقتدا اول حضرته | نقد عمری يوق يره ايتدی تباه

طوتيوب امريه

طوتيوب امريه شوكم ضايع ايدر | بس ضلالتده در انكچون يری چاه

هر كه طوتمادی بوكون اسرارينی | يارين اولسه در ايشی اه واه

شول كه انكار ايده سر احمده | ايكی عالمده اوله يوزی سياه

حرمتينه عفو ايدر انك خدا | امتيندن كر اوله ظاهر كناه

امتندن ايله يا رب منعصيی | كيم بولور امت اولنلر عز وجاه

مثنوی

بو بر ليكه كل امدی اوله جاهد | دكل عقلی بو معنی اوله حاشد

اكر تحقيقه بقسك بونده لابد | نه وحدت وار نه كثرت نه تعدد

وجود اولدی اصلدر الله كاری | بو وحدت كثرت امر اعتباری

كورنسك بو جميعی اعتباری | كورينور هپ وجودك غيری عاری

تقرب ايله بيل اول حقه جامد | يورك اول ماء جاری اولمه جامد

كه ذوق فهم اولوبن اول حقده جاهد | اوكات الله سوزين بيل اتمه فاسد

كه بو ذوق ايله حل اولور مجلدر | بونكله الكشفی صانعه صهلور

ايدرسكز اهلينه صدق ايله ايمان | سكا فتح ايده بو باب اوزره يزدان

كه معنی بلكه اولدقسه قاصد | بيل امدی عالمی سن روح احمد واحد

مثال وجدان الوجود | مع كل شیء

بری صایسککَ بولنز حد و غایتْ | بولور جمله عدد برله نهایت
عدد بیل عینِ واحددر محقق | که واحد عین اعداد اولور الحق
طنوب بو عالمی بر بر صور رسن | چقر وار بر بره ای دل کور برسن
که بر سلسلهٔ عالم سرابتر | کلوب بردن ینه بره کیدرلر
صانغی دائما بردن یقرلر | که اخر جمله بر بره چقرلر
سنککه کبی بولمایه مثالی | سنکه بر تکینه بکزر مثالی

مثال ظهور الحقیقة الوحدة فی صورة اللذة بالصفة الممدوحة والمذمومة

کوره بو نوع انسانی که بردر | حقیقت بر عدد جوق بونه سردر
حقیقتده عاشق و معشوق اولان بو | که اولور طالب مطلوب اولان بو
ذکور انثی و لد ام اب اولان بو | که بو کوکینی طوبطلو ایدن بو
اولان رفعتده و ذلتده بودر | کورینن جملهٔ ملتده بودر
اودر جمله مذاهبده اولان او | که بودر ریشی اوچ فرقه اولان بو
دورین جملهٔ ادیانی بودر | احاطه ایلین ارمانی بودر
بودر عقل بودر دانا و فاضل | بودر مؤمن بودر هر فنده کامل
اولور کاهی افندی کاهی بنده | که جمله سنده وکه جمله بنده

جوان و پیر صالح

جوان و پیر صالح رند زاهد | که مفتی متقی دیندار عابد
مرید شیخ و صوفی و مصاحب | بودر جمله بو نکدر بو مراتب
نبی اولان ولی اولان بودر بو | عدو اولان کیرو امت اولان بو
کمالدن دورن ایدن نقصور | کتورن اوکره دن اوکرتن اولودر
که بودر عالمه کطان اولان بو | بر ایکن کیروی بایان اولان بو
بودر پس حاکم محکوم اولان بو | کیرو معلوم نامعلوم اولان بو
بودر واصف بودر موصوف اولان بو | که بودر عارف معروف اولان بو
مراتب برله اولور کاهی لالا | که اولور کیرو اوغول کاهی بابا
اولور دائم مراتبله مسمّا | که کاهی جاهل اولور کاه منلا
مقیددر ولی مطلقدر انسان | که هر صورت اولور باننده یکسان
اولور کاهی عرب کاهی عجم بو | که اولور ولی وکه دلی اوصلو
سپاهی و نوکر شاه کدا بو | براغان غانی عالمه صیت و صدا بو
که اغ ذکر سینه کاهی اولور غیر | امور الکا مفوض شر اگر خیر
عجب ایشدر ایدر جانا او ساحر | عجب قابلکه هر صنعتده ماهر
ایلچی صانجی هاتاجر میانجی | اوکنجی و اورتجی هم اورانجی

صنایع صانع و بتّ مجرّده … گهی راحتده و گاهی قهرده

دخی عقل و فراستده عمده … عمده گیرو سوزده هم فهمده

مزاج هم مرادو هم شکلده … دخی حلم و غضب فکر و فعلده

گیرو بو قانی گوزده هم گوردشده … گولنده و بلنده وهم دوشده

لباس طیلسان و قدّ و قامت … دخی ناز و کرشمه و ظرافت

بو صورت صورت و اوضاع اطوار … سکون وکی قیلیدن هر بکم وار

برینه بگزه‌من بریکه شویدر … اگرچه صورت انسانده بردر

کیدر بیری گلور بری یرینه … گیرو بگزه‌من اصلا بر برینه

اوکیته یرینه گیرو بو قائم … مراتب خالی قالمز زیرا دائم

ولی بو جمله‌ده ظاهر اولان بر … که انساندر اولان اکمل واضح

که کیلار زیرا معنیده بو اودر او بو … گیرو ظاهرده او بو دکل نه بو او

ظهورنده گورینور گرچه کثرت … حقیقتده مقرر گیرو وحدت

حقیقتده تعدد یوقدور الکل … مراتبله گورینور چوقلق اما

بو کثرت بو تعدد صوره تکثر … ولی وحدت حقیقتده کم بردر

بو کثرت عین وحدتدر مقرر … که اوله وحدت بو کثرتله مصوّر

اولور بو وحدتکله

اولور بو وحده نکته کثرت دیلی … بنگم کثره‌تکی وحدت سببلی

که زیرا بر حقیقتدر هب ای جان … که شامل جملهٔ معنایه انسان

بو عالم دخی جمله بر حقیقت … مراتب اوزره بولور بوده کثرت

گلور بربر گیدر بربر قالور بر … همان بودر همان بردر همان بر

بو کثرت ایچره یوقدور هیچ مکرر … که تکراری عبث اولور مقرر

نه گلور گر مشابه اولسه ای دل … گیرو البتده فرقی ما اولور بیل

عبث فعل اولمز اصلا حقده حاشا … کمال و حکمتندندر بو معنا

گلن بر دخی گلمز بیل مقرر … گلن نه عینی نه غیری اولور

قال الله تعالى رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وفى حق عرش بلقيسا حاكياً قيل أَهَكَذَا عَرْشُكِ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ

بو انسانده کبی اوصاف ظاهر … اولور انکا صفات وهم مظاهر

انکا قوّت و شیمه ویرمز بو اوصاف … گورنکولریده ظاهر قبیح و اصناف

کمالیدر انکده بیلکم بو ایشده … شرع بعض خطا گرچه که طورش

گیرو نقصدن منزّه جمله سنده … بو ایجه اوسط فعله محل یوق

حقیقت اصله اولمزکسنه طاری　　　حقیقت جمکه سندن زیره عاری

کوزینور چوق ولی کندوسی بردر

ولی کندوسی بردر چوق کوزینور　　　که هر فردی مقید کل کوزینور

عجب سر در بو کم بونجه یوزی دار　　　ینه هر بر یوزنده بر کوزی وار

بودر مجمع البحرین اولان ذات　　　بودر اول قبة العینیه اولان ذات

بودر مظهر دوشن انوار حقه　　　بودر واقف اولان اسرار حقه

جناب عزته بودر بولان یول　　　صفات جمله مستجمع اولان اول

که بودر جملهٔ اسمایه مظهر　　　بودر حقه اولان عالمده منظر

خلافت خلعتینی هم گین بو　　　بو عالمده انا الحق کور دین بو

که بو مظهرده اولدوغی کبی بتی　　　هیچ اولمادی ظهور قدرت حق

بونک کبی که قابل بر محل یوق　　　مظاهرله قوابل گرچه وار چوق

مراد حق بو عالمدن بودر بو　　　بیلنلر دیدیلر جمله اودر بو

حقیقتده ربوبیت اوکدر　　　ولی ظاهر عبودیت بونکدر

خطاب حق بوکا صقی بیلن بو　　　بو جمعیتی قابوب الان بو

بونکچون اولدی ای دل جمله عالم　　　که عالمدن ظهور ایده بو آدم

جهانی هیچ ست

جهانی هیچ ست کشف ایتدی چون حق　　　بو ستدن زبده آدم چقدی الحق

ولی بعضی اوزینی بلمز نه کاندر　　　مناهی نه نیه لایق دکاندر

بلمز قدرینی ذاتی اولیدر　　　اوزینی بلمین فانی دلیدر

کزر ایاقلی بر جانسیز بدندر　　　که جسمی قبری وطونی کفندر

قال الله تعالی أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ مَنْ فِي الْقُبُورِ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ

قال شیخ الاکبر قدس سره اذا جهلت ارواحنا علم ذاتها فذلك موت والجهل قبر

اوزین بسه بیلوردی داخی حقی　　　که بو جمعدن مراد بلمکدی حقی

بو جمعیت کوره کیمه ویرلدی　　　که انسان مرتبه سینه دیرلدی

که بیلوب مرتبه قدرین اولیدی　　　بیلوبن کندوی ربین بولیدی

بونکه حقن بیلن عالم لنفسه　　　که کندین بلمین ظالم لنفسه

یعوردی کندوی کثرت ایچنه　　　ولی عالی ایدی وحدت ایچنده

ایدوب عالی مقامندن او پرواز　　　شکار ایچون نزول ایتدی او شهباز

بو انسانیته چونکم ایرشدی　　　بو عالی مرتبیه کم ایرشدی

محل جمع اضدادی ایردی　　　که بونون بکنیه غوغا قوپردی

کلوب حکم ایتدی بونده جمله اسما　　　مخالف بر برینه قوپدی غوغا

بيان نزول النفس فى الجبل كنزول الانسان فى المراتب

بو نفس ناطقه کورکم ازلده کورنمزدی بیلنمزدی مجلده

معززدی منزه دی امکدن یاطوب طورمقدن ایچمکدن یمکدن

کلوب کیمز الوبیدر دیرلمز ایدی بو الام بدن ویرلمز ایدی

اولوب اول عالم مطلقده مطلق بیلوردی رتبه سن کندوسن الحق

کلوب بو عالم جسمه که کیردی مصائب کوردی و الامه ایردی

بودار جیفیه چونکم او دوشدی بلا زاغی قنوب باشینه اوشدی

اوندی رتبه سن اویدی هوایه دیلر هر فعلی ایده هیچ قومایه

چو یوکلندی بوکا جسمک بدسی گره کاه اطلس کاهی بلاسی

کتورمش اوقه سینه بو نجه یوکلر کتورمز طاغ طاشی و یترد کوکلر

امانت یوکنی المش کتورمش ولی کندوین هلاکه اتنی یتورمشی

قال الله تعالى انا عرضنا الامانة على السموات والارض الى اخر الايه

ندر بلمز کتوردیکی امانت اکر بلسه ایدرمیدی خیانت

اولوب جاهل بورد عالمده ناکام بیلمز نولیسر اخر سرانجام

قبول ایتدی انی چون بو دار محنت اکا بسی امر اولنوی بونجه حرمت

که حقکده جمله

که حقکده جمله تکلیف و خطابی بوکادر انبیاء و هم کتابی

بوکادر جنتی وهم ثوابی بوکادر دوزخی وهم عقابی

نصیحت طوتمز و الماز حسابی هپ کندو مرادیدر حسابی

ایدر اکری فکر و یریر جوابی که کندو رایدر اینک صوابی

اولور اول جمله اوصافیله موصوف دکل هیچ بر سیله کیرو معروف

اکرچه متصفدر شونلره کله ولی ذاتی بیلمز بونلره کله

بیلورکرچه اوصافی بو زندن خبر یوقدر ولی انکی اوزندن

بلنمکه یوقدرر اصلا حقیقت بوکا یول بولمدی اهل طریقت

ولیکن دیدیلر انجق بلیوز که بلنمکه محال اولمغه علیمدر

قال ابو بكر الصديق رضى الله عنه العجز عن درك الادراك ادراك

بلنمز کوریور المز دیرلمز کورنمز بلبیور صورت ویرلمز

بزن ملکنده شاهی بو لدر که حقه لدیق اولمجق کوزلدر

ضوئی خمسه باطن که واردر درونده سکا باقی که واردر

اکر عقل و اکر قلب و اکر جان که بونلردر بزن ملکنده سلطان

که علم حق بونکه علمینه موقوف چو بودر جمله اوصافیله موصوف

رسول ایدوب اشارت کوستریور   که دیر حقی بیلن نفسی بیلندر

قال النبی علیه السلام   اعرفکم بنفسه   اعرفکم بربه

چو علم حق بوکا تعلیق اولندی   بلندی جهدی افضلقه بولندی

دخی بو نکته سیله افضل ملکدن   بجرسی معرفتله نه فلکدن   ٢٠

قال ابو الفتح البستی علیک بالنفس فاستکمل فضائلها فانت بالنفس لا بالجسم   الا

که وار بونده کناه و کسر و ناله   ندامتله سبب اولور وصاله

دخی وار دردیله عشق و محبت   که بونلرله اولیور حقه قربت

ملکلرده که یوق بنجو هیچ اه   انوکچون اولمز انسان کبی آگاه

سبب ذلتله بو تلقدر وصاله   ملکله انکه ایچون ایرمز کماله

کناه بعضیسیله ایدر حقه محبوب   عبادتده کیمی کبرله معیوب

ان الله یحب التوابین قال الله   ان الله لا یحب المتکبرین

دخی انسانکه بو نفسدر مطیه   که نفسدن یکن بره برخونش عطیه

بلنمز ذاتی بیلی ذاتی اولیدر   بو عالم جمله که انکله قولیدر

ولی سنده کوریور بی کم و کیف   نه اوده یاقانی و نه کسیف

قضا ایله الم کرچه الخادر   اولور جسمه که ظاهرده بیردر

عوارض عارض اولمز

عوارض عارض اولمز هیچ نفسه   نتکیم بر یوزنده نور شمسه

ایدرلر اولیوب جمیله کاری   مجرد اولسه اولمز نسنه طاری

بو حیثیتله که احکام اولورسه   حکم بو قدر تفرقا کر بولورسه

حکم افراده اولمز زیره ساری   اولور احکام محلله جمله جاری

محل جمیله جمله سی عدمدر   عدم اوزره حکم ایچب حکمدر

حقیقتده عدم اوزره در احکام   مجرد عالمنده یوق سرانجام

عدم اوزره حکم جائزدر ای جان   بیان ایدم سکا تا اوله آسان

مثال جواز الحکم علی العدم   صح

کور امدی کسنده اولان بو اموری   عبادتنکده کی سهو و قصوری

حذف اولسه چو نیتله فعلده   ویا قلبکده اوله غیره میلده

حکم اولور فاسده باصدده   که بو قدور داخی غیری یول خصوصه

بو نیت بو فعلکم سنده واردر   عدمدر کیرو اما وار کوریور

وجود خارجیه بونده یوق   عوارضدر محلده کوزیکی چوق

حکم بو قدر که مطلق الله ذاته   اولور جاری حکم جمله صفاته

اولور چونکه صفاته ذاته اولمز   بس اولور بوغنه موجوداته اولمز

عدم بیل بو صفاتی سن مقرّر　　　بله ذات صفاتی اولمز مقیّد

علمده در وجود انجق صفاته　　　عدم اورزه وار امدی حکم ذاته

مثال اثبات عدم محلّ جمع

کوره غمسیله ظلّ بیننده دیرلر　　　که وار در خطّ موهوم ای برادر

بو کاچونکم دیدیلر خطّ موهوم　　　عدم لکده اولدی کوربونده مفهوم

محلّ جمع اولنلر هپ عدمدر　　　محلّ لکه بونلره انجق علمدر

مثال اخری

دخی کوسنده بو بیوب بو ایچن　　　بدنمیدر یا نفسکمی یاخود سن

بولر اولمز مجرّد نفسه نسبت　　　بولر اولمز بدندن اسم فرقت

مجرّد جسمده اسناد اولنمز　　　که جامدر فعل جانسیز بولنمز

بس امدی فعل اولور ظاهرده جمعکه　　　قبیل و یا غیله در دوری شمعکه

بو جمعیده قیوب بو نجه افعال　　　ایدرلر سکا نسبت کورندر حال

مجرّد اولسه لر کلمز فعل چون　　　سکا اسناد انکچون در دون کون

که سنسنکم بو جمعیت محلّی　　　سن اولدکنی دائما محنت محلّی

چو اولدی جمع سنلکدن عبارت　　　بو صاحب جمعه اولدی بس اشارت

محل جمع دیرلر

محلّ جمع دیرلر اکله سنلکه　　　که جمعیت اولیجق اولدی بنلکه

وجود کلکه اولمز کم بله جزء　　　که هر کلیّی جزئیده بولورز

کلکنه اجزائیله اولور وجودی　　　بو جزء کلی ایچن بولور وجودی

عدم اولور بو کلیّات کورسن　　　یوغ اولسه جمله جزئیات کورسن

محلّ جمله باقی هپ عدمدر　　　بو بنلکه سنلکی اول جمعه علمدر

بس امدی سنلکی بنلکی یوق ابیل　　　خیال اولور چو اجزا اولسه زائل

قال محی الدین العربی لولا الخیال لکنا فی عدمٍ ولا اوجدنا ولا یقضی بنا الوطر　　　وطرا نقضی غرض حیات در وطر

بو معنیدن دیدم چونکه یوقسین　　　ولی تحقیقه بقسکه ازوجودسیه

دروبه دائم کلامی سویلر نور سن　　　انسیدن اکله بنده کیرو کتسن

کوزوکورسن ولی بیل کیزلو برسین　　　که بونلردن عبارت سنکه برسین

ولی ادی اکلمز لکسنکه هیچ　　　سکادر جمله اسناد ایر اکر کیچ

سنکه باشنده دیر غوغا کوزکنه آچ　　　براق ورلیغنی یوغ اول اکا قاچ

قال الله تعالی ففروا الی الله

وجود اسبابه ویر غوغا و غمدر　　　فراغت منزلی ملک عدمدر

بو هنکامه سنکدی کیروسنه　　　چو سن خالص اولدن حقه بنه

که عالمدن مراد انسان اولندر　　ولی انسان اولکن حقی بیلندر
کزوب اشیاده انسان ارارلر　　که بو صورتده اول جانه ایرەلر
بو صورتده اولور انسانده انسان　　بو پرده بولینور بو درّ الکا کان

بیان محل وجدان الانسان

بدندر معدن انسانی جانه　　بودر اوتاغ خاص ایکی جهانه
جو انسان قوردی عالمده اوتاغی　　بدندر دائما بونکن یتاغی
تعلّق ایتسه روح ایدر ظهوری　　تعلّقسز ولی یوقدور شعوری
کیرو ارواحده یوقدور تمیز　　بولور اجسامله بونلر تمیز
بدندرکرچه انسانک طوراغی　　ولیکن یاقدی هر یرده چراغی
اوتاغی قوردی هر عالمده انسان　　مروّتکه حضرتنده طوتدی دیوان
جمیعی عالمه حکم ایتدی اول خان　　مسخّر ایلدی الکا چو رحمان

قال الله تعالى وَسَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ

بو انسان اولمدی الّا بدندن　　اوجانی بولمدی الّا بدندن
بو انسان اولومی برغیر پرده　　بولنمزاره سکنی کزبحر و برده
بولنمایانی کوریکه اشترسن وطندر　　که کوردوکی کوزکنه انجق بدندر
بولدن کندوکی بونده

بولدن کندوکی بونده بولدی الحق　　بیلن کندوکی بلدی ربنی الحق
کوزکنه نیجه یعقوب کوره کوزوکی　　مکرکم کوسترە عکس کوزوکی　　یوزکی نسخه

قال النبی علیه السلام اَلْمُؤْمِنُ مِرْآتُ الْمُؤْمِنِ

اکر کور کندوکی باشنده بولەسیه　　اوجانی کنزه هم بولور اولەسیه
کنسی بلمز نیجه کندوز ارایه　　مکر بیر آنکنْ الدن قومایه
صورتی کندوزن الکا اوله موافق　　که معنی عکس ایده انزن مطابق
ندکلو اولسه ماه شمسه مقابل　　ایدر انزن اودکلو نور حاصل
ایدرسه عکس کم انزن معانی　　بیلورسین کندوکی وهمده جانی
ایشیه اصلن طویان بولدی نجاتی　　بیلندر حقی بیلن کائناتی
انزدن بیلنور زیرا هو نز　　اولور عالم الکا جمله مذکر
بیل امدی عالی ایته بهانه　　که لاوعدر علم الکه جهانه
اولورسکن بو حقیقتکه سن دقیق　　دیتم بن بلمکنه نیجه طریقی

معرفة العالم والحق بالنسخة الجامعة الانسانية

کل امدی بیله لم بوکا ئناتی　　حروف عالیات سافلاتی
کم اولور بو بنزه استدلال الکا　　که اولور صوکنده استقبال الکا

حروف عالیات ارواحه دیرلر   حروف سافلات اشباحه دیرلر

بونك غایتده مشكل فهمی اما   جهان واسع بولنمز جمله اما

ایدوب بر مختصر نسخهٔ جامع   دروب دوشش بو عالمده او صانع

جهانی انده درج ایتمش او سبحان   كه اول فهرست عالم اوله ای جان

اشارت اوله جمله كائناته   كه یعنی عالیات و سافلاته

بیل ادمی سنسین اول نسخه اشارت   مقام جمع جمعه هم اشارت

اكر بیلمك دیلرسن عالی سن   هان الكوكی كوربس ادمی سن

بودر اینهٔ عالم نما بو   بودر بو عالمه بزرو دوا بو

كه ادم چرخه كوره اولدی اصغر   جهان حقنده قرآن دیدی اكبر

قال الله تعالی لَخَلْقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ

چو ادم ظاهرا صورتده اصغر   دو عالمده ولی معنیده اكبر

وَتَزْعَمُ اَنَّكَ جِرْمٌ صَغِيرٌ وَفِيكَ انْطَوَى الْعَالَمُ الْاَكْبَرُ

یعنی نجم كور ذاتكی و اول سن ادم   بیلینور سنكله بیلینور جمله عالم

جهان سنده و سن كیرو جهانده   نه استركشی ارامه هیچ بیانده

قال نخن نزی وخن كدود القز محضرنا الذی صنعنا وهذا الخصر شجی نیاحنا

[illegible]

كه بر مجموعه سن

كه بر مجموعه سن عالمده مقبول   سنكله بیلنور محسوس و معقول

بیلورسن كندوكی ای جان و جانی   بیلورسن انی و جمله جهانی

كه سنسن عالمك قلبی و جانی   او جانلر جانیدر بو قدر ومكانی

اودر بو جانینكك جان و حیاتی   مقرر عالمك انسوز مماتی

بیلنسه اول بیلینور جان ایچنده   اولانلر كم بیله سن بو كان ایچنده

كل ادمی جان ایچنده سن نظر قیل   كوزلكده كی حبابی و جوبی سبیل

اوقی قرآن كیدر شكك كمانی   كه كورسنده سكا اقرب اولانی

قال الله تعالی وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

وَهُوَ مَعَكُمْ اَيْنَمَا كُنْتُمْ دیدی الله   اقرب فهم ایدوب اول سردن اكاه

كاوله واضح سكا بونك مثالی   دیلرسن كر دخی روشن مثالی

كوره سنده نیجه در جان بدنده   كه كیف كمی یوق سردر او سنده

سنك جانكه نجه سنده ای دل   جهانده سر حقده بویله در بیل

كه جمله جانلری دیر كورن اولدر   جمیع عالمی طورغورن اولدر

قال الله تعالی اِنَّ اللّٰهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰاتِ وَالْاَرْضَ اَنْ تَزُولَا الآیه

اوقو بركه كر بو عقلی جسم و جانده   بلورسه سر حقی سن بو كانده

٤٩ بیلندیکی نیجه بونده اشارت　　کورندیسه انکله نوری بشارت

صقین سن بونده فکر ایتمه حلولی　　لطایفدن بونکله اولمز حصولی

که سنده خارج و داخل دکل روح　　جسمله در جسمده بیل دکل روح

دکل حق خارج و داخل جهانه　　حلولی اتحاد اولمز اوجانه

دکل اشیاده لیکه اشیا قتنده　　مؤثر دایما اشیا قتنده

قال الله تعالی مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَىٰ ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَىٰ مِنْ ذَٰلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا

چو حق حال و محل اولمز مقرر　　که حاشا حقده اولمز بو مصور

عبث فاسد فکردر بو کیدر کل　　بو عقده فکریله اولمز بکم حل

مثال كَوْنِ الْحَقِّ مَعَ الْعَالَمِ وَمَعَ كُلِّ شَيْءٍ لَا فِي كُلِّ شَيْءٍ

کوره مرآتده ایکندکی کورینن　　دخول ایدر میدی بقسن اکا سن

بیلورسین کورینن داخل دکلدر　　حلولیده کیرو حاصل دکلدر

کورینور جمله آیینه قتنده　　مقابل اولان اراقده یقنده

ندکلو عکسیه آیینه کورسن　　کورینور جمله باقن بریکین

دخولیله حلول اولمز کورینور　　تجلیدر اولان غیری دکلدر

ولی تمثیلمز

ولی تمثیلمز رؤیتده در بیل　　دکل صورت ایله اندن حذر قیل ٥٠

کرچی کیف و کم اولور اکله رؤیت　　تصورلی اولینور حقده صورت

اولوبدر جمله عالم حقه مرآت　　کورنمکده جایز اول فی کل ذرات

جهان مرآت حسن شاهد ماست　　فشاهد وجهه فی کل ذرات

کلام جاب

کورنیکور دیلدوکینه او رحمان　　ولی کورمزلی قوتی شیطان

کورکسه هرنه برده اتمه انکار　　اول اقبال اتمیشیکن ایته ادبار

حجاب اردندن ایلر اول خطابی　　ویریر عاشقلرینه خوش جوابی

قال الله تعالی وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ

پس اول بونده نه خارجدر نه داخل　　حلولکده کیرو معنیسی زائل

ابدر لطفیله اول دائم تجلی　　هان ایله محلی سن تحلی

کمینه ایدر انکنی هر بیره نوری　　قابل مقتضاسنجه ظهوری

اولور یعنی محله کوره روشن　　نتکیم شمس نوری طاقلردن

قال الله تعالی وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبُثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا

تجلی دائم و معنیده بردر　　که کلمز کیتمز و ایتمز تکرر

ویرن بو اضتور خالق هب ای دل　　مخلدر یعنی اعیان قوابل

تجدد مثل اولور لکن او معنی　　که دکل عین اول ثانی یعنی

که حق اتمز بودر قانون کلی　　ایکیه بر بره ایکی تجلی

[illegible]

کی اسمایه مظهر کم صفاته　　اراولور بو که مظهر دوسه ذاته

دوشه هر کس و یکه بر اسمه مظهر　　اولور یعنی اول اسمک حکمی اظهر

که اول غالب اولوب اولور بر کل　　والا هر کس اولور مظهر کل

اولور اسما صفات اهلی حد دن　　بو ذاتیتونکن اولمز اختبردن

ولی تشبیه اولنمز الا اصلا　　کیدو اولمز شبیه اول شیئه قطعا

[illegible]

بو عالمدن منزهدر حقیقت　　اصل بودر شریعت هم طریقت

انکک ذاتیله در دائم قیامی　　ولی هرکز جهان انیز طورامی

بیلور بو کائناتی ذره ذره　　اولور اول دیمکله هپ بر کره

قال الله تعالی وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ

قال الله إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

انکک علمینه مخفی نسنه هیچ یوق　　بیلور هر و جمله کز ازو کز چوق

حجاب و مانع اولمز اکا عالم　　قوه یم بر مثل الکه یه ادم

مثلی لا یخفی علی الله

قال الله تع لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ مع عالم اجسام

کوره بور روحکه مانع دکل تن　　بودر روح اوزره بودر بی سن

بدنده بورسیه کی بر قرنجه　　زمان کچمز انی روحک بلنجه

دخی عصیان ایده مز روحه اصلا　　مرادنجه قلدار جمله اعضا

حقیقتده اودر روحی جهانک　　که نور یدر محقق یوق کمانک

قال الله تعالی اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الی آیه

اولور علمکه بو عالمکه ظهوره　　اکرچه عالمک انون صدوری

ظهور اتمز علم اولمکه معلوم　　بودر تجلی اولور اول بونده مفهوم

چو معلومات حق اولدی بو عالم　　بوکا بقمقده قالدی چاره هر دم

کم اولمش عالم اجسام اوتاغی　　بو ارواح و معانینک بتاغی

بو اجسام اولمسه اولمزدی عالم　　نه عالم ظاهر اولوردی نه ادم

ظهوری بونده بولدی جمله الوان　　مقادیر و قوا اشکال و اوزان

دخی ارزاق عالم بونده اولدی　　مراد ایتنی انسان بونده بولدی

که بو اصناف و اشخاص بزندی　　که بو اوضاع و اصوات قزندی

هم انواع صنایع بولدی بلدی　　که هر نه قیلدی ایسه بونده قیلدی

کورانسانده قونان جمله اموری ... بدنون غیری یرده یوق ظهوری

ایرن دخی اوجانه بونده ایردی ... مراد اوقی نشانه بونده ایردی

بوراده بولدی آدم آدین آدم ... که بونون اوّل ایدرلودی عالم

بهایم دخی بونده بولدی قوّت ... طیور اوجاغه بونده بولدی فرصت

کونش نوری بو قرصده بولدی اخضر ... که بو عالمده اشیا اولدی ظاهر

شکوفه بونده بولدی رنگ و بویی ... کوزللر بونده بولدی خوب رویی

دخی عاشق بونده بولدی معشوق ... کورب وبخبر بونده اولدی مفروق

ایو یاوز تمیزی بونده بولدی ... که هر شیئ وجودی بونده بولدی

نارکه صقّه سی بونده اولدیکم بر ... بولنور میدی اولسه صدف در

فواکه نوعی ایله بونده بتدی ... کمالاتنه هر شیئ بونده یتدی

طعوعیله درایج بونده اولدی ... عرض جوهر ظهوری بونده بولدی

بوراده اولدی کیفیات جمله ... بو یرده اولدی کمیات جمله

چوحقده بونده بیلنذی کوزندی ... بو جمله ده کورن کنّش کورامدی

تنزیه الحق سبحانه وتعالی عن المکان

مقرّر دیدیلر حق لامکاندر ... مکان اولمز بو عالم بلکه کاندر

نیجه اولور مکان اوّل

نیجه اولور اوّل بو صانه (اوله / مکان) ... که الآن لامکاندر بق بو کانه

مکان اولمز بیلورسن لامکان شیئ ... خصوصاکم بو فانی باقی اول حیّ

مکان دیمه ده بوکن بل مکانه ... نشان بل بونی انجق بی نشانه

که نشانیله بیلینور عالی نشانی ... بیلن نشانیله بیلور بی نشانی

انی عقلیله بیلور جمله واصف ... ولی انوکله بیلور کوزنی عارف

شهود ایدرانی هر شیدن اوّل ... کورور نانیده شیئ اول مکمّل

قال ابوبکر الصدیق رضی الله عنه ما رأیت شیئا الا ورأیت الله قبله

بیلنلر کندو اوصافیله بیلدی ... بو وصفی بولمدن بیلور دکلدی

سبب بیلنمدوکی ضدّی یوقدور ... دخی مثلی نظیری ندّی یوقدور

بیلنمز بیل نوشئ کم نیجه سی یوق ... شوکوندز بیلینوری کیجه سی یوق

وکی ای دل ایدرلر بربرین فرق ... بو شامیله سحر بو غربیله شرق

برکی بریله بیلینور تصانف ... ولد اب وکنایفله لطایف

دخی واجبدر ممکن وار یوقلق ... بو وحدت کثرت اعنی ازو جوقلق

وبو ظاهرله باطن اوّل آخر ... اولور بو جمله بربریله ظاهر

بس امدی اول بو عالمده بیلینور ... بو عالمده ده ادمله بیلینور

که اثار ایله بیلینور موثر

اودر جمله عالمده مدبر

سراسر بیل جهان اثردر

ولیکن بلمه‌سی حیثی هزدر

سکا واجب اولور مدرک امدی

قصور حقی هرده قیل امدی

بو شهده اکر بلدک بلدک

بقرماورایه باوو قیلدککی

مثال دلیل الصنع علی الصانع و بعض نصایح

کوره نیجه دلیل اولور کتابت

ایدر نیجه نیجه سوزلر حکایت

چو بر مکتوب کیدر غیری بردن

که باقن بیله مقصودینی اندن

وار ایدر مرادی اول دوایت

ایدر معنیسی آنلره سرایت

غرض حاصل اولور سویلشمسی یوق

ولی حکمتنده مفهوماتی وار چوق

و ویر معنی چو ایرلمازکه سندن

بقان معلوم ایدر مقصودی اندن

بلینور انده اولان جمله معنی

نه کلکه وار نه کتمک معنی یعنی

معانیده لطایفده بولنمز

کلوب کتمک کیرو چقمق اولنمز

مجاز اولور بولر اولمز حقیقت

ایدر معنایه لفظ انجق دلالت

غرض معنیسی اولور بو حروفکه

دکل اشکال و اوضاعی ظروفکه

کوره سین بو رساله اولانی

ویره بقسن سکا نیجه معانی

نیجه معنی دیدم سکا کوردی

نیجه معنی دیدم سکا کوردی

حروفیله کتابده کوردی

چو کسوه حرفه کیردی معنی

بو الفاظ کتابت دردی معنی

اوقودکه بلدکه اندن سن مرادی

ایدوب معنیه ارشاد اولدی هادی

بو عالمده کتابت معرفتدر

رقدر بو شهودیله اوقیدر

قال الله تعالی ان کتاب الابرار لفی علیین وما ادراک ما علیون کتاب مرقوم یشهده المقربون

برک درختان سبز در نظر هوشیار

هر ورقی دفتریست معرفت کردکار

اوقیوب بو معنیه کیر امدی

که یعنی اکلیوب حقه ایر امدی

اوقیه بلدوکنه افرین باد

وکر قالدکه بیانده نولیدی یاد

تماشا ایله نقاشی نقشده

نظر حقه اوله نقشه بقشده

عن امام علی کرم الله وجهه قال ما رایت شیئا الا رایت الله فیه

بهائم کیبی اولما غل نظرده

چو فرقکده وار درر ظاهر بصرده

عوام کیبی سن اولمه اهل ظاهر

بیل اشیای جهان انجق مظاهر

که وار اسرار حق شئ اجزاسنده

حقیقت کوزله قالمه ظاهرنده

قال عثمان رضی الله عنه ما رایت شیئا الا رایت الله بعده

صفت الداستی بو نقش عالم

قدم باص عالم فکره اول ادم

قال النبي عليه السلام تفكر ساعة خير من عبادة الف سنة صدق رسول الله

نیه بقسکه عبث بقمه منذر قیل   الا اذن عبره‌یی انذن کوز قیل

کوزکن دهر ایچنده اولمه غافل   اوقی هر یرده درسی قالمه جاهل

که غافل اولمه هر یرده اول آگاه   که حاصل اوله ساکه انسی بالله

مجرد کونه بقمه ایتمه غفلت   معا کورمکه صقی ایله همت

قال عمر رضی الله عنه ما رأیت شیئا الا رأیت الله معه

قو غیریه قیاسی ایتمه اوزوکی   سن ایله دائما حقده سوزوکی

که یعنی هر سوزک ذکر اوله دائم   عبادتده هر عضوک اوله قائم

که اقوالندن افعالندن ای یار   سئوال اولسکنه کرک صقله اوزکه وار

قال الله تعالى السمع والبصر والفؤاد كل اولئك كان عنه مسئولا

شریعت مقتضاسنجه اولو بن   شریعتله حقیقت بوله‌سن سن

خواص خمسه ظاهر و باطن   که واردر سنده اولن صقله صاقن

سنکه ذاتکده بونلردر بر ضیف   برینه اولمیاسن ایده‌سن خیف

که صرف اوله محلینه جوارح   بولردن کلمیه صقن قبایح

اگر شرکسه ایله نفسه اسناد   خیرده حمد ایدوب اول حقه منقاد

قال الله تعالى ما اصابك من حسنة

قال الله تعالى ما اصابك من حسنة فمن الله وما اصابك من سيئة فمن نفسك

که هر اعضا ایچون واردر عبادت   برینه صرف ایدن بولور سعادت

کر اهل ارض و کر اهل سموات   که بونلرده اولک جمله عبادات

چو جمع اولوب نماز اولدی چو کما اد   ویریلوب بسکا اولدوکنه دولت ذات

قچنکم قیله‌یه سن بو نمازی   بولورجه اتنی اوله‌سن نیازی

جمیع عالمه در نسخه ذاتکده   عبادتینه نسخه بو صلاتکده

که جمله دن سنی اول اشرف ایتدی   کمال علمله چون اعرف ایتدی

بلی کور بونده قدر یکنی برادر   سنی قول اتمسون بو سببه زر

اگر جاهل اولوب قالمسکنه بو راده   مقلم ابدینه مرشد بیل ادراده

بیلورسن قدر یکی اولورکه سن مجرد   مقاماتک قاب قوسین او ادنا

ذکر السفر وذکر قصة الحاج ونصایح اخر

کل ای غربتده دور اولان وطندن   دوله حالکه کیدیجک جان بدندن

نه سرگردان کزرسین شویله حیران   اویان غفلتدن ای مسکین سن اویان

بیلورمیسن نیه کلدیک جهانه   همان برکون اولورسن روانه

سنی الدادی دونیا دین زمانه   عمر سرمایه‌سین ویردک بیانه

بوکونکه بونره اولمادک خبردار — چکرسین انده حسرت یارین ای یار

قال الله تعالى من كان في هذه أعمى فهو في الآخرة أعمى وأضل سبيلاً

سکا ضرب ایلدم بن بونجه امثال — برینن اولمادک آگاه وخوش حال

مکر سرا اوزکه سودایه دوشوبسین — بوکزنی ایچره غوغایه دوشوبسین

قرارکه برنفس یوقدر کوزشیه — سکا بودلی سفردر بی خبرشیه

یکز قلبکده هوا ایله هوسده — مرادین بر دکل ایکی نفسده

برآن دورمز بوجوهر فی مکانیه — عرض کیبی که لا یبقی زمانیه

ابد دائم کلمز انضباطی — بنکم عالمک بو انقلابی

که بیل دائم سفر اوزره در اشیا — جمیعیسی اگر موتی واحیا

بطوندنکم ظهوره سیر ایدرلر — شهادتدن کمی غیبه کیدرلر

تنقلدر تغیردر تبدل — ایدرلر حالدن حاله تحول

بو شبانک سکا در سیری هرگاه — سنک سیرکدر سیر الی الله

او عالمدن نزول ایتدک بورایه — سکا لازم عروج اتمک اورایه

كل شيء يرجع إلى أصله

بوراده قالمیوب دون گیرو اصله — سفرلدر زمکه عشق ایره وصله

خبر ویردم سکا به بو

خبر ویردم سکا بن بو سفردن — اگر وار ایسه حظک بو خبردن

سفردر بدکلری اوجدر اصولی — دییم بر بر سکا اهل الله قبولی

بری سیر در سنک مقدن سکا دکه — که نصف دائره دیرلر بوکا دکه

ایکنجیسی من الانسان الی الحق — ٥ تمام فهم ایله کم بودر محقق

اوچنجیسیدر چون سیر فی الله — ٨ بیلوبن بونلری اوله سین آگاه

تنقل عین اولور اول آننده — عروج اولور ولی علمی دونشده

خبردار اولوبن سن بو خبردن — عجب طویدکمی نسنه بو سفردن

جوبحرکه سیری بیل لا ینقطعدر — دوبار سالک اولوب ایدن تدبر

بنجه یللر کزوب دل بو بحرده — بولوردی دردی حسرتله دهرده

بولم باشنه دیو دردم دوایی — بولدیم هجره نه درمان ارایی

کچوبن بر بحر اولوب مسافر — ~~کلوبن قدسه اولوبن~~ مجاور
مکه ده اولدی

کیجه کوندز ایدردم آه وزاری — ~~که کسلره بلدرمم بو حالی~~

جونار عشق ایتدی بنی احراق — هدایت نوری ایردی ایتدی اشراق

ایرشدی حسته دله آب حیوان — ویا خود تخته کچدی خان سلیمان

ویا صحت ایرشدی حسته جانه — ~~یه غرق اولدی جوبحر عمانه~~
یه مفلس ایردی بر گنج نهانه

٨ جوهره بودر غائب اول آگاه

٩ تمام سیر دائره ابتدا محقق

که عشقه باکه اولیجق راز محرم　　صناسین بنم اولدی جمله عالم

جهان بو یولده بس ازغان کرکمش　　قبول وهمت ایمان کرکمش

وحی برمرشد کامل کرکمش　　همه حق شرط قابلیت کرکمش

مجرد عقلیله بو اولمز ایشی　　که صورت طنه یول بولمز ایشی

بابونده ذوق باوجدان کرکمش　　برالده سر برالده جان کرکمش

اوزین بیلن بیلور ایشی خدایی　　فنا اولان ایشی بولان بقایی

بو معنیلرده حاصل اولیجق　　عیان اولدی بیلدی ماهو الحق

خوش اولوب کوکلم اولدی خرم شاد　　جهانک غصه سندن اولدم ازاد

چقوب هر سنه کوکلدن کوزمدن　　بری اولدم جهاندن هم اوزمدن

جهانده قالمدی هیچ کارم اصلا　　بولاکم فعل اوله اولیه قولا

اجلدی بحر حسن ایندی تموج　　ایشیمکه اخری اولدی تفرج

که کوکده استدوکم برده بولدم　　اره ایردم کم یعنی ارده بولدم

مرادی الکلدیوب بیلمزدن اولدم　　کیرو بنده اولانی بنده بولدم　سنده

قال شیخ صدر الدین قنوی　کل شیء فیه کل شیء

بکیم سنده بو رایی کز بیلیدکنه　　بتوب اینکنه ذرخالص اولدیکنه

بولیدکنه نسخه

یتر بولمایه غفلت اراسی

یتر بولمایه غفلت اراسی　　اودر وصلنده بولانک جزاسی　

قال الله تعالی من وجد فی رحله فهو جزاؤه

ولی سن بیمینجه اول بولنمز　　که بو یرده ایکیلکه جمع اولنمز　بجدیز

مجرد عملیله اکا ایرلمز　　طریق عشقه فکریله کیرلمز

بلنمز عقل و فهم و فکریله حق　　رسومی ایتمینجه مضمحل حق

ایت ترک سنده کی جمله رسومی　　چقر سندن بو اوکلکی علومی

اکر طرح ایده سن سنی ارادن　　اوله ظاهر سکا سنی برادن

چو سنلکه زعمی کم کیده اوزکدن　　جمیع ماسوا قالقه کوزکدن

جهان مرآت اولوب حق اوله مشهود　　بو نکته حاصل اوله جمله مقصود

بوکز جان و جهان محجوب اولورسه　　اودم عرش اوذره اوزوکی بولورسه

سکا ایر تجلی انده الله　　اولور اول سکا سن الا نظرکاه

قالورسه دائما سن بو نظرده　　که ایردکنه عینه قالمادکنه خبرده

اولور عالم سکا سیر و تماشا　　بر اولور هم قتکده میرو پاشا

بیلورسه عالمک اصلینی اولدم　　وهر شیله اول نیجه بیله هم

کلامدی ایله کم اهلینه صحبت　　تفرعله دخی قیل حقه منت

بول

واقف

درصفده اکی واقف اولهسن

توفیق حقله رفیق اولهسن   نتیجه حکمتده واقف اولهسن ٦٣

خبره نصیحه

کوزکی اچ غفلت اویخوسن کیدرسن   بو عالمده نهی کرمه جهان سن

جهان دکانی ایچنی کارخانه   بولنیور هرنه استرسن الآنه

عجب دورشش بونی اوستاد فطرت   عقول ایرمزایچی طوپطلو عبرت

ایدوب هر صورتی بردولو دکان   تزیین ایلمش اشکال الوان

ایقلی هربری دکان کوزلر   بلیمزلرنه الوب نه صاتارلر

کیمی جوهر ویروب بونجق الورلر   کیمی بونجق ویروب جوهر الورلر

عجب بازار ایچی دنیا سرایی   کوز هرکس مرادینی ارایی

نه استرسن بولنیور بونده هپ وار   مرادن بولمش المش هرکس ای یار

نه استرسه کنی اولدور مرادی   سن انی استه اولدور سکا هادی

[illegible]

قال النبی علیه السلام فمن کانت هجرته الی الله ورسوله فهجرته الی الله ورسوله
ومن کانت هجرته الی دنیا یصیبها او امرأة یتزوجها فهجرته الی ما هاجر الیه

قمامی ایچنی قومش دلال ادایه   قنی در مشتری بیع وشرایه

سنکله حق دیلرکم ایده بازار   الأنفسک ویره جنتده دیدار

قال الله تعالی ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة

ده امدی سن

محل

ده امدی سن بو بازاری قچرمه   محل فوت اولمدین وقتی کچورمه ٦٤

که بازارکن یری خالی قالیسر   بو دکانی کیرو ایستی البشر

قال الله تعالی انا نحن نرث الارض ومن علیها والینا یرجعون

بونی سن مغتنم کل کذر صنورسن   کرا برینه عمرینی ویریرسن

متاع عشقی ال باری الورسن   که غیریسن الورسن الدانورسن

فراغت ایله غیریدن کل ای دوست   که بسدر عاشقه بر دوست بر پوست

بیله کورسن زبان اتمی ندندر   بکون حقی بیلن اتمی ایدندر

محققدر بو عالمده کی شایع   که حقدن غیری یرده عمر ضایع

قال الکشاف اعظم المصائب ذهاب الوقت بلا فائدة

ایشت اکله بو سوزی اچ کوزیکی   سکا ادم دیدیلر بیل اوزوکی

اوزکی بیلمکه اول عمری صرف ایت   کیدنلر بویله کتدی سنده هم کیت

طریق حق اولور بونون چو واضح   دیدیلر سکا بونی جمله ناصح

که صغی الکلمه پس بودر یول   سنکله در اوزاغه بقمغل بول   اول

ونحن اقرب الیه من حبل الورید   وهو معکم اینما کنتم

سکا اقرب در اول کندو اوزکدن   سکا یاقندر اول ایکی کوزکدن

ظهوردندر غایت خفاسی

٦٥ دیمش بوکرکن اولن اشناسی — ظهور ایدر بغایتده خفاسی

قال الله تعالی وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَیْهِ مِنْکُمْ وَلٰکِنْ لَا تُبْصِرُونْ

کل امدی سن سکا کیتمه بیانه — که جاندندر طریق اول بی نشانه

کشیدن کسنیه باقمه اولانه — ه کوکلن ایو سنو اکا روانه

صغیرمادی ای ارض سموات — ولی انسان صغیردی هجو مرات

لَا یَسَعُنِی اَرْضِی وَلَا سَمَائِی — وَیَسَعُنِی قَلْبُ عَبْدِ الْمُؤْمِنْ

کوزکه اچ سندن اولکسه یوقدر — ولی حق مظاهر کرچه یوقدر

بو اشیا کم کلور کیدرچو دائم — جمیعسی اولور انکله قائم

کورینور کرچه اشیانک فناسی — فناسیله ولی دائم بقاسی

ظهوریله بطوندر انکله حالی — دکل بیرا ایکیدن جمله خالی

کمالاتنه حقک یوق نهایت — ظهوریله بطونده خفی غایت

دخی حقده ابتدا و انتها یوق — حقیقتده کاننه ماسوی یوق

اوائله اواخر هب نسبدر — بوکاده ظاهر و باطن نسبدر

سکا کوره کیر و ظاهرله باطن — برابر حقه نسبت جمله لکن

نهایتسزده اولماز اول آخر — مکر اولور مراتبده مظاهر

مراتبده مظاهرده برزآد

ه کوکلن اوکلدن ایو سنور اکا روانه

بلنمز کچمیله

٦٦ مراتبده مظاهرده برزآد — بلنمزدی که کچمش بیل اولور یاد

شئون حق بیل اشیادر سن انجق — که کوکزر کامل اولنلر بوبله الحق

قال الله تعالی اَعْطٰی کُلَّ شَیْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدٰی

ویروب هربرینه بر دورلو صورت — که کیدرمکی تزئین برله قدرت

چقارر کوسترر بوندری هردم — ویرر کیمه جراحت کیمه مرهم

حیاتی کمسه بولمز هرکز انسز — که یوق عالمده برشی اولهجانسز

دیرسکن بوکوزه برهان حجت — وان من شیء ایدر بوکا شهادت

قال الله تعالی وَاِنْ مِنْ شَیْءٍ اِلَّا یُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلٰکِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِیحَهُمْ

مقرر بعض محققسز اولماز — که جوهرسز عرض ظاهر بولنماز

بولنمز برابر سیز کونله صق — ننکم جوهریله بو عرض بق

بولنمز سن ارادسکن کز عرض سیز — که جوهرسز عرض جوهر عرض سز

بو عالم سربسر ای دل مرتب — که جوهرله عرضندندر مرکب

بری بریله بیلینور کورینور — دورن جوهر کورینن هب عرضدر

ایدر اظهار بربیرن مراتب — ننکم منصب اهلینه مناصب

عرضدر جمله محسوسات عالم — کورنمز جوهریت یا ابن آدم

کوردر ولی هربینه اوی ابری کوزل اشتن انی برلورنجه

بیان بویله ایدر اهل دوالحیّت   دکل ممکن که کورینه هویّت
بلیلنی کورینن اولکن مصوّر   مراتبله مظاهردر مقرّر
بولرله عالم اولمشدر مزیّن   که برطاقم سیّدر کویا مکوّن
دیه سین بر بساط صنع مفروش   نیجه الوان وانکالیله منقوش
ویروب هر شیئه کیدرمش تنینی   کیورمش ادمه اوز صورتینی

قال النبی علیه السلام خلق الله ادم علی صورته

مراتبجه صور یرلو برنده   که نقص عیب یوقدر هیچ برنده
کمال اوزره اولوب نقشنده هرشی   دوشی ذاتینه کوره حسنی اول حی
کورنسه نقص وعیب اتمه سؤالی   که واردر نقص وعیبکده کمالی
بولنمز نقص وعیب وعجز وعالم   نظر من حیث جمله اتسه ادم
ایو وکم وصوب ویاک مردار   دکلدر نقص اکر ترتیبده ای یار
مراتبله کلور شرع وعقلدن   تفکّرله تدبّر ایله کورسن
اولور بونلر بری بریله معلوم   حقیقتده ولی جمله‌سی معدوم
فنی بر عالی نظر اولیجی ار   ایکی کوره کم اولور ایسه ده اکثر
معانی مجرّد در کورینن   حقایقدر بو صورتلر بورینن
قیلورسن کرچه سوزلری

قیلورسن کرچه سوزلرینی انکار   سلوک ایله کوره سن دخی ای یار

نصایح اخری

نصیحتدر سکا بندن قولق صال   دلوددن کل بره اوصلو خبر ال
بو دوله کر سلوکه اتمکه دیلرسن   صقن چوق خوفی وار کتمکه دیلرسن
هرای چوق ودائم [illegible] جنکه صربدر   قیدودرسز کیدلمز فتی صربدر
اول سنی صیوب عریان ایدرلر   سنی سندن الوب حیران ایدرلر
که نیجه یاد نسیدر واردر مهالکی   مهالکده اولور لکن ممالکی
کیدرسه یامدکلور یا خود اکا ملکی   که دیرلر اولولر یا ملک ویا هالک
هلاک اولور بو یولده جان سالکه   حیات باقی اولور صوکنده هالکه
هلاکه اولمق کوزیکور کرچه ظاهر   ولی عین حیات اولور اول اخر
بو جانون کچینلر یولده قالدی   نه طوبری عشقی ونه لذت الدی
قیان بنه وجانه جانه ایردی   بر اغن جمله جانانه ایردی
قالوری جان وبنه عشق اولان   نثار جمله ایدر صادق اولان
که عشقدن غیریسی جانه بلادر   وصل خود ماورای ما سوادر
وداع ایدر جمیع ما سوایه   قومز کیم کیره کمسه اول ارایه
اولور جمله عوالم اکا اغیار   که قالمز هیچ جهان ایچنده دیار

قنیکم بویله بولجی عشقه همراه　　قنی بو سوزلره بر قلب اکاه

قنی بر یا نیجی پروانهٔ عشق　　تویا عقلی اوله دیوانهٔ عشق

که بیله اوّلا فانی جهانی　　خیال ایده کیرو نا نیده انی

اوجنجی مرتبه ده کاشف اوله　　حقیقت بیله انی عارف اوله

مقرّردر بیلور اهل طریقت　　که عارفده خیال اولور حقیقت

خیال العارف حقیقت

کورر بر عبرتیله بو جهانی　　شهود ایلر نیه تفسیری انی

بن امدی عالمه عبرتله سنده　　کلر روی کله بلبل بخنده

بو عالم اولتور ایات حقدر　　بونی صنمه که هرجانه سبقدر

وفی کل شیء　　ایة تدل علی انه واحد

بو ایات اولدیغینه اتمه انکار　　ادقتبی کوربونی اهلندن ای یار

عجب اولمزکر انکار اولسه هردم　　عدودر بلدوکینه چو ادم

المرء عدوٌ لما جهله

شوریده کم دیلی کندو بلینه　　اولور جاری بو معنیلر دلینه

دونش باکی ایله قلبکی اوکات باقی　　کایده سنده تجلی نوری اشراق

تجلی شمسه بکزر

صرفا بضده تجلی بوتدور بلندی
هان نقصی قرابده بل اندی

تجلی شمسه بکزر سن هلاله　　قرابدر کلنی نقص وکماله

رسول اظهار ایدوب بونجه عدومات　　ابوجهله اول اولمادی کرامات

نفع ویرمز رسول اولماسه ایمان　　بوکا ایدر شهادت اوقی قرآن

قال الله تعالی　　وما تغنی الآیات والنذر عن قوم لا یؤمنون

اکر کورمکه دیلرسن سنده دیدار　　بس امدی حق سوزینه اتمه انکار

دکل بو سوز بنم بو سوز و بو هنزلر　　نقلدر بندن انجق بو خبرلر

که بن ظاهر و باطن بر فقیرم　　المدن نسنه کلمز بر حقیرم

نصیحتدر سکا ای دل طوتر سکه　　زیانی اصتی یتی سکا طوتر سکه

چو یوق اقرارکی اتمه باری انکار　　اکر یار اولمادکسه اوله اغیار

قال محی الدین　　من تعدم مع الصوفیة ولا فهمهم فاخفقون به نزع الله نور الایمان من قلبه

مظاهرده که اول اشنر ایشینی　　طویار عارفلر انکنی جنبشینی

کورر که کوربن بو ظلدن اولدر　　حقیقت سویلین هر دلدن اولدر

قال النبی علیه السلام　　ان الله عند کل لسان قائل

اوغل بتر اتا انالق ایمدر　　سراسر جمله عالم بر ایمیدر

قال الله تعالی　　ان هی الا اسماء سمیتموها انتم وآباؤکم الی آخره

سراب وظل کبی یعنی وهمدر   غرض کیشیدن انجق بر فهمدر

كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ مَاءً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ

ولیکن بوقده وار بولمق بلادر   که عالم لا خلاء و لا ملادر

اولورمی بوندن اوکه هیچ تحیر   جهان اندن تهی وهم کیرو بر

بوعادتلرنکه سنسن حجابی (بو عادتلر سنسن حجابک)   اولور مانع سکا انک خطابی (انا خطابک)

بَيْنِي وَبَيْنَكَ إِنِّي يُنَازِعُنِي   فَارْفَعْ بِفَضْلِكَ إِنِّيَ (انّی) مِنَ الْبَيْنِ

سن وبنله که اکنندر تستر   ویروب تشبیهه لری بوبجه تکثر

که اولیه بوسیره هرکس اگاه   مراتب تاصیانت اوله هرکاه

جمالندن ایره کیمه نواله   جلالینی ایده کیمه حواله

دوننه عشاق بس مظهر جماله   کیرو منکر اولور ظاهر جلاله

کمالی مقتضاسیدر بواینشلر   بیلنلر بوایشی بوبله دیمشلر

[illegible]

قال عمر بن الفارض المصری قدس سره العزیز العارف بالله

بَدَتْ بِاحْتِجَابٍ وَاخْتَفَتْ بِمَظَاهِرٍ (بمظاهر)   عَلَىٰ صِبْغِ التَّلْوِينِ فِي كُلِّ بَرْزَةٍ

وَتَظْهَرُ لِلْعُشَّاقِ فِي كُلِّ مَظْهَرٍ   مِنَ اللَّبْسِ فِي أَشْكَالِ حُسْنٍ بَدِيعَةٍ

طوت امدی شمدیدن کیرو عشاقی   یتر ایتدکک بوراده سن بیانی

عقل ایرینه موجود

عقل ایرینمز چون بو فضایه   قو شوقی اتّه کلدی سن بورایه

عقل ایشی دکلدر عشق حالی   عقل ذکر ایره من اشبو مقالی

عنان اختیاری طوت قچرمه   بولسن سوقی کلی حدن کچورمه

که سنک سرّنی صقلر اذ کرکدر   قو برسه طاشی برینه سر کرکدر

قوله قوللق یراشور ضعفی (عبدی) الحق   ادب کوزله بوسرّی کیزله مطلق

چو اسرار الهیدر امانت   بونکه افشاسیدر غیره خیانت

اکر قوت ایده سن تکمیل (تتمید) جانه   یوز اقلیمی اوله ایکی جهانه

یاسن بنچون دیدکک دیرسن رساله   کتوردین بوبجه اسراری لسانه

دکلیدک بونی کتم ایتمک اولا   یه بوندن منتفع اولونه اولا

جواب ایتدکک بو سؤال ایله خطابی   ایکی نوع اوزره واردر بونک جوابی

بری بو کرچه ایتدم بونی انشا   ولیکن ایتدم نا اهله افشا

بریسیده محققدر که بر شی   ظهور ایتز مشیت ایتمسه حی

قال الله تعالى وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ

مقدر اولنان اولور مقرر   کشی کرچه که فعلنده مخیر

پس امری کر اوله بر شیکه صادر   انکک کتمینه ایدیمی دیکه قادر

کشفی اولمق کرکه تقدیره راضی   حقیقتده اولور هر حکمه قاضی

(اودر)

قال الله تعالی أَلَيْسَ اللّٰهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ

ظهورندن همان بونکته اجازت   بودکلو چون میسر قیلدی قدرت

اوله سالکه اولانه تازیانه   ایرشمیه بو یولده تازیانه

دخی طالبلره اوله تذکر   اوله غیرلره حاصل تفکر

قال الله تعالی فَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ

دلیل اولوب بولاره اوله رهبر   نصیبن هر بری حقدن الاکبر

کشینک الکلر و غیدر نصیبی   انی سویلر او درد ایتمکه فکری

کل امری سن بیزی چکمه سؤاله   نصیب و حقومش بو رساله

ولی کیرو نه دکلشه دل اما   که دیر اولماش اولیدی بو اصلا

اولور باری بو اسلوب اولمییدی   صدوری بویله بندن بولمییدی

ولیکن کوردی طوتدم قضایه   دیلم هر حالیله ایره رضایه

الهی دیلکم بودر که سندن   بنم بو سوزلرم عفو ایله بندن

حضورنده ادبسزلکه چوق ایتدم   که حددن زیاده سوزه کتدم

اومارم رحم اولونه بکا عنایت   طریق (صراط) مستقیم اوله هدایت

خاتمة الرساله

بو سوزلردن کل امری اولمه غافل   بونی اکثر اولنی معنیه واصل

بو ابیاته ایدوب معنی اوینی   کتوردم لفظه بودکلو دوکونی

ولیکن نیجه سوز واردر که دیمز   حروف لفظ اوینه بیلکه کیرمز

اولور مخصوص ذوق اولور یا وجدان   لسان قاله کلمز بو بعض عرفان

دخی بعضی سنکه کشفی بلادر (اولادر)   دیکدن دیمکه دخی اولادر

که صمت اتکه موارد سلامت   ایدرلر سالکه انجق علامت

(ابتده)

شاشر سالکه سلوکنده یولونی   قالور حیرتده دوکونی دوکونی

ولیکن یول اری ایدر نشانی   که کیده سالکک نکته کمانی

سلفده کی علامت ایتمیشیدی   نشان ایدوب قیوبن کتمشیدی

تلف اولوردکه چوق سالک بو یولده   اولوردکه جمله بیل هالک بو یولده

بولن یولی علامتله بولوبدر   بو شاشقنلق بکا دخی اولوبدر

ولی حفظ ایلیوب دیدم حقندی   بنی بخشه الوردی بو اقنذی

بنم اوچ سنه ایدی کور نشانم   که بونلر کیده درلردی کمانم

بری اول سلف کل کلدی   که بونلر در سلوکک اهلی امامی

ایکنجیسیدر حقکت کوزی … اوچنجی ذوق وجدان وحالی

موافق اولسه بو اوچی بیلورم … که یول بودر سفر چوقا قیلورم

چو هر کسی ایمش ای دل بیانی … قومش هر بری بر دورلو نشانی

کل امری سنده برجزئی اشارت … ایت امری کم اول اجمالی علامت

اصل اوچ مرتبه در علم توحید … دیگم اوله بو تحقیقینه تأکید

اگرچه یوقدورر توحیده قسمت … ولی بو وجهله در دیکله علت

بو اوچدن که امر خالی دکلدر … یا ذات ویا صفات یا افعالدر

اولور بونلرله بیل ای اهل توحید … اوچر نوع اوزره هر برنده توحید

بری علمی بری عینی محقق … اوچنجی مرتبه سنده اولور حق

موحدده پس اوچ قسم اولدی ای دل … عوامی وخواصی واخصی بیل

عوامی اهل تقلید اهل تصدیق … بودر علم الیقین ای اهل تحقیق [اولور بو نقلی]

[استدلالی عقلی]

خواص اهل استدلال عقلی [رؤیت اهل تحقیق] … بودر عین الیقین اولور بو نقلی [ای اهل تدقیق]

اخص اهل کشف ذوق وجدان … بودر حق الیقین الدی بو میدان

سورر اوچ مرتبه توحیدی سالکه … سلوکنده اولور بونلره مالکه

اولان افعالی کر خیر و کر شر … کورر بردن طلوع کر نفع وکر ضر

اولور اکا جمیعی

اولور اکا جمیعی چو واحد … مطیع اولور اولور حقه او ساجد

کچر بو یول بولور بوندن نجاته … بوکز ایرر او توحید صفاته

حقیقتده کورر جمله صفات اولی … برکشی برکیشی بردن ایش یول

ولی ذاته بو اقربدر فعلدن … طوره مز بوراده ذاته میلدن

اوچنجی مرتبه ده سوررر اتی … بیلو بیر کیرو بو جمله ذواتی

کورر کم بر حقیقتدر بو عالم … بونکله اجمالی ایش هم بو ادم

اوبردن غیریسن قومز وجوده … بولور توحید ذات ایلر سجوده

سلوکی کر ایده بویله سالکه … کورر غیریده بونلر جمله هالکه

اوبردکنی بیلور بو وسع طارلق … حقیقتده ایکی ایش حکم وارلق [انکی فرقی]

که هب عادی یمنی غیریده بونلر … بیرن ایکنی کم بنم دیدی شونلر

قال عمر ابن الفارض

وكل الذي شاهدته فعل واحد … بمفرده لكن بحجب الاكنة

اذا ما ازال الستر لم تر غيره … ولم يبق بالاشكال اشكال ريبة

بو معنایه سکا اول اشارت … نیجه امثال ایتدم بشارت

هم ایات احادیثله کوره سن … اکابر سوزلرین ایراد ایده سن

حقیقت سوزلرینه شرع اوزره تطبیق … ایدوب ابیاتله ایدم چو تحقیق

خدانڭ بیکنه برادین ایلیوب یاد — بو بیکنه بریتی قیلدم دلدن ایجاد
تموج ایتدی چون بحر معانی — دل اولدی ترجمان ایتدی بیانی
که یعنی اولوبن اول بحره غواص — چقردم ساکه بو نجه گوهر خاص
دیزوب انجو کیبی قویدم بو نظمه — الاسیه قدرنکی وارمیه هضمه
ارایسن بحر ابیاته طلوسیه — کلامیه گوهرین الذن الدسیه
بلی ابیاتمز برنج عدد در — ولی معنیه ایرمکه مدد در
سوکم عرق اضافات نسبدر — خلاصه و وصوله بو سببدر
بونکڭ قدرین بیلن معنی بیلندر — که یعنی دنیایی فانی بیلندر
نظیر اولمیه بو دیر فناده — بوکا بو معنیٔ بویله ادادهٔ
کوزیکور کرچه جزئی بو رساله — ولی معنیسی کلی باقی مآله
بو جزئیده بولینور کلی معنی — چیقر شرح اولمه جمله بونده یعنی
که واردر هر مقام ایچون اشارت — کمی ظاهر کمی مطوی کنایت
اصولی راه اوزره هم کفایت — بیان ایتدم کتوردکجه عبارت
بوکتابن کلشن راز ایلدم آد — اوله خیر خلف اولمایه برباد
اگرچه بونده چوق سوز کتم اولندی — ولی اسرار اولنی هب بلندی
دیدوکم بولده

دیدوکم بولده کوروب کندو مکدر — سلوکده بنم ذوق اندو مکدر
الوب صبا تجیسی تاجر دکولم — ایدرسن سوزظن اجر دکولم
وصودم موزعنده اکیلندر — یدهمتله جانده دیکیلندر
چون اولدی بو بکا حقدن عطیه — سکا ایتدم بونی بنده هدیه
اولندی بونده بر رمز اشارت — اراده ترکه اولندی بر عبارت
که یعنی بو حقیقتده عدمدر — که بو ترکه اولنان اکا علمدر
کل امدی کربنی بذن صوررسن — دیئیم سکا اکر رمزم طویرسن
حقیر و هم کدای شیخ شهرم — ~~مراتب اوزره بسلنم معنیه~~
جهان مهدنده چکدم چوق مصائب — صدور مرضعاتدی مراتب
چو کلدم عالم ناسوته ای جان — توغدی باکه شمدی نام انسان
مراتب اوزره کرچه چوقدور ادم — حقیقت ایچره اما بوقدور ادم

قال منصور الحلاج

وَلَدتُ اُمّی اَبَاهَا اِنَّ ذَا مِنْ اَعْجَبَاتِ — وَاَنَا شَیْخٌ کَبِیرٌ فِی صُدُورِ المُرْضِعَاتِ

قصیده

کازبم بو سوزمده یالانم — طوغوسن سویلر بسلمانم

مُتَّای جهان طفل دهم
مراتب اوزره بسلنم معنیٔ — طوغوب اول عالم الوهیدن بن

[illegible]

عاشقم بن جمال جانانه   مست عشقم عجبى نالدنم
قابدى اول دلربا دل وجانى   طلمیدد کز جهانده حیرانم
یارى جور ایلدى صنمکوز کە بنى   راه عشقده زار وکرى یانم
ایرمکیچون بوکون بن اول یاره   نوله اولسم یولنده قربانم
انکچون اولوردى بو تمو وارلق   خواب غفلتدن اکر اویانم
حاصل اولوردى جمله مقصودم   وارىمى ویروب اکە دایانم
شمدیدن کرو ویرمیم اما   کوکلمى غیره اهل ایقانم
کورمیم غیرى بو جهانده دوست   بلمیم غیرى اهل عرفانم
کوردوکم انجق دوست جمالیدر   اغلم غیرى کز عملده عریانم
چونکە چقدم بن اره دن غم یوق   کاهى معمور و کاهى عریانم
سرّیمى بلدى بنم هیچ کس   صورتا کیچ کم بنده انسانم (ویرانم)
قابدى دیو سرورى جمع خاتمى   حکم یوق نیلیم چون سلیمانم
سلطنتدر بوکون بکا ضعفى (عبدى)   دم ستر صحنى شمدى پیمانم

اعتذار الاخوان العارفین

اومادم اهل فضل اولن کشیدن   طیوبن معنىٔ بولن کشیدن
مخالف کوز یکوب کز بعض معنى

مخالف کوز یکوب کز بعض معنى   سؤال اولنسه تاویل ایده یعنى
کزوك خصم اولن اندکره خطابى   غرض بودر دیوب ویره جوابى
کە اول مقصودیمه وارور بیننده   خشورلە ترك ایدرلر لیک ایرینه
اراده همّ بولنسە کز بعض نقصان   ویا معنیده اولورسه نسیان
کمال اهلى بونکا کورسه خطاسن   دریغ ایلیه اصلاح عطاسن
مشرب پاك ایده بو خیرتى نوش   دعادن ایلیه بزى فراموش
کز بو معنیده یازسه بیك کتاب   هر کتاب ایچده بیك فصل باب
اولمیسه شرحى تفصیلى بیان   کوزه صیغمز هرکز محیطى کرانه
امیدم حاجتم بودر کە اى شاه   سعادت اوزره ختم ایده الله
یمنى قصد ایدوب دیدم اى شاه   هذا اولده واخرده الله

قصیده محرقه

حمد و منت حقّه کم منّ ایدوب بى امتنان   لطف واحسانلە طولدى زمینه و اسمانه
بو کوکده اهلى قوم صانع اولوردى بر   قدرتى راى اولوب علیٰ اولمشدى بیمان
جملە خلقه کرچه لطف عام اولمشدرر   لیکه انسانه مکرّم ایلمشدر درمیانه
خاصه کز کورمیوب کم ایرمیوب فکر ایریمه   صالحیچون حقلودکم دورلوده هر زمان
اهل ایمانه خصوصا ایلمشدر محترم   سیماخوف اهل تجربه قد اعدّ جنتان

قال الله تعالى اعددت لعبادى الصالحین
ولمن خاف مقام ربه جنتان
ما لا عین رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على قلب البشر

مظهر سر نبی سین یا امیر المؤمنین
پیشوای اهل عشق سین یا امام المسلمین

صلب پاکینه دینلری شاه شبیر سنین
شانلرینه کم دینلمش من احب العاشقین

شاننه قرآن کلدی هل اتی هم ای سخی
لحمک لحمی بیوردی رحمة للعالمین

وصفنکه حدی بولنماز ای شجاعت معدنی
مدحینه قرآن دلبلدر یا امام المتقین

فخر سنین بوگجه عباد المذنبینکه ای شها
منبع کان سخا وفاسین یا امام العاشقین

بو حقیری خاندانندن ایلما الامان
رو سیاهم قبله ردّ یا امام المشفقین

براضیاده خاتونکم حیضندن کلمش اولدن خاتونی ایکندیه قریب وقتده برستقل صوی ایله کولکه سینی
مجلددن کمسنه اراولسون عورت اولسون سحره اوغرامش ایسه خلاص اولور دیر روحانی شریفه اوغرامش
ایسه دخی خلاص اولور مجربدر

ملک الفقیر السید الحاج ابراهیم ادهم ... محمد عبد الهادی المرحوم

یل

یل ایچون بر مستعمل مشمار ایله بر دیواره ابتدا بر میم یازوب یل اولان
ادم پارمغنی یل اوزرینه قیوب بر بسیده یازدیغی میمک کوزینه اول
میم یازدیغی مستعمل مشماری میخلیه انجق قرق بر کره اوروره اکسک
زیاده اورمیه ایرتسی کونی دیکر مستعمل مسمار ایله عین یازوب
عینک کوزینه مسماری میخلیه انجق یتمش بر کره اوروره اوچنجی کونی
دیکر بر مستعمل مسمار ایله واو یازوب ینه یازدیغی مسماری واوک
کوزینه میخلیه انجق بش کره اوره اکسک زیاده اورمیه باذن الله
شفا بولور بودخی مجربدر

وجاک اولانه یل ایچون ابتدا اون کره بسملهٔ شریف ایله اعوذ شریف
اوقیوب تمام اولورقن اعوذ بسمله ایله اون ایکی کره بو دعاء اوقیه
اعوذ بالله من الشیطان الرجیم بسم الله الرحمن الرحیم اَعُوذُ بِکَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّامَّاتِ
مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ اَسْکُنْ یملیخا مکثلینا مثلینا مرنوش دبرنوش
شازنوش کفشططیوش قطمیر دعاء مزبور جمله اعوذ بسمله ایله
اوقوناجق یل قالقوب بشقه محله کیدرکن ینه پارمغنی کیتدیکی یرده
یل اوزرینه قیوب منوال مشروح اوزره اوقیه دفع قالقوب بشقه
محله کیدرکن ینه منوال مشروح اوزره اوقیه اوچ محلدن زیاده
یرده اوقیوب ایرتسی کونی ینه منوال مشروح اوزره اوقیه
حاصلی اوچ کون بو منوال اوزره اوقیه شفا بولورانجق صلواة
پارمغینی اوقیانه ادم یل اوزرینه باصه کلام اتیوب یلی اولان
ادم یل کیتدیکی محلی کوسترە شفا بولور مجربدر